

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda laiendatud koosseisus)

2. juuli 2015*

Riigiabi — France Télécomi kasuks rakendatud finantsmeetmed — Aktsionäri-laenu pakkumine — Prantsuse riigi avalikud avaldused — Otsus, millega tunnistatakse abi ühisturuga kokkusobimatuks — Ametliku uurimismenetluse laiendamata jätmine — Kaitseõigused — Aruka erainvestori kriteerium — Tavapärased turutingimused — Õigusnormide rikkumine — Ilmsed hindamisvead

Liidetud kohtuasjades T-425/04 RENV ja T-444/04 RENV,

Prantsuse Vabariik, esindajad: G. de Bergues, D. Colas ja J. Bousin,

hageja kohtuasjas T-425/04 RENV,

keda toetab

Saksamaa Liitvabariik, esindajad: T. Henze ja J. Möller, keda abistas advokaat U. Soltész,

menetlusse astuja kohtuasjas T-425/04 RENV ja apellatsioonimenetluses liidetud kohtuasjades C-399/10 P ja C-401/10 P,

Orange, varem France Télécom, asukoht Pariis (Prantsusmaa), esindajad: advokaadid S. Hautbourg ja S. Cochard-Quesson,

hageja kohtuasjas T-444/04 RENV,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: C. Giolito ja D. Grespan,

kostja,

mille ese on nõue tühistada komisjoni 2. augusti 2004. aasta otsus 2006/621/EÜ seoses riigiabiga, mis Prantsusmaa andis France Télécomile (ELT 2006, L 257, lk 11),

ÜLDKOHUS (kuues koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja president S. Frimodt Nielsen, kohtunikud F. Dehousse, I. Wiszniewska-Białycka, A. M. Collins (ettekandja) ja I. Ulloa Rubio,

kohtusekretär: ametnik S. Bukšek Tomac,

arvestades menetluse kirjalikus osas ja 24. septembri 2014. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse

arvestades 19. märtsi 2013. aasta otsust kohtuasjas Bouygues jt vs. komisjon jt (C-399/10 P ja C-401/10 P, EKL, EU:C:2013:175)

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1. Kohtuasja üldine kontekst

- 1 France Télécom (nüüd Orange, edaspidi „FT”), kes on telekommunikatsioonivõrkude ja -teenuste operaator ning tarnija, asutati 1991. aastal avalik-õigusliku juriidilise isikuna ja ta tegutseb alates 31. detsembrist 1996 aktsiaseltsi vormis. FT on koteeritud börsil alates 1997. aasta oktoobrist. 2002. aastal kuulus FT aktsiakapitalis 56,45% osalus Prantsuse riigile ning ülejäänud osa jagunes avalikkuse (32,25%), ristosaluse aktsionäride (8,26%) ja kõnealuse ettevõtja töötajate (3,04%) vahel.
- 2 FT näitas 2002. aasta esimese kvartali kohta avaldatud raamatupidamisaruannetes netovõlga 63,5 miljardit eurot ning kahjumit 8,3 miljardit eurot.
- 3 Reitinguagentuurid Moody's ja Standard & Poor's (edaspidi „S & P”) langetasid ajavahemikus 2002. aasta märtsist kuni juunini FT reitingut ja alandasid samuti tema väljavaated negatiivseks. Täpsemalt 24. juunil 2002 alandas Moody's FT pika- ja lühiajalise võlakohustuse reitingut usaldusväärse investeerimisjärgu viimasele astmele. Paralleelselt langes oluliselt FT aktsia kurss.
- 4 FT rahalise olukorraga seoses teatas Prantsuse majandus-, rahandus- ja tööstusminister (edaspidi „majandusminister”) ajalehes Les Echos 12. juulil 2002 avaldatud intervjuus (edaspidi „12. juuli 2002. aasta avaldus”) järgmist:

„Me oleme enamusaktsionärid 55% kapitali osas [...] Riik aktsionärina käitub aruka investorina ja kui [FT-l] peaks esinema raskusi, võtame asjakohased meetmed [...] Ma kordan, et kui [FT-l] on rahastamisprobleeme, millega antud juhul tegemist ei ole, teeb riik vajalikud otsused nende lahendamiseks. Te annate uut hoogu kuulujutule kapitali suurendamisest [...] Ei, kindlasti mitte! Ma kinnitan lihtsalt, et me võtame sobival ajal tarvitusele adekvaatsed abinõud. Kui see osutub vajalikuks [...]”.
- 5 Samal päeval avaldas S & P pressiteate järgmises sõnastuses:

„FT-l võib esineda teatavaid raskusi oma võlakirjalaenude refinantseerimisega, mille maksetähtaeg on 2003. aastal. Ometi toetab [Prantsuse] riigi ütlus FT reitingu püsimist investeerimisjärgus [usaldusväärne] [...] Prantsuse riik – kes omab 55% [FT-st] – nimetas selgelt [S & P-le], et ta käitub aruka investorina ja võtab asjakohased meetmed juhul, kui FT-l peaks esinema raskusi. [FT] pikaajalise võlakohustuse reiting on langenud tasemele BBB- [...]”.
- 6 Prantsuse ametivõimud teatasid 12. septembril 2002 avalikult, et nad nõustusid FT tegevdirektori tagasiastumisega.
- 7 FT avaldas 13. septembril 2002 oma poolaasta raamatupidamisaruanded, mis kinnitasid, et 30. juunil 2002 oli FT konsolideeritud omakapital läinud 440 miljoni euro ulatuses miinusesse ja et tema netovõlg oli 69,69 miljardit eurot, millest 48,9 miljardit eurot võlakirjadest tulenevat võlga kuulus tasumisele aastatel 2003–2005. Nende raamatupidamisaruannete kohaselt oli FT käibe kasv 10% võrreldes 2001. aasta majandusaasta sama perioodiga, ärikasum enne amortisatsiooni 6,87 miljardit

eurot ehk 13,3% varasemate andmete põhjal ja 9,8% *pro forma* andmete põhjal ning tegevuskasum 3,18 miljardit eurot, mis kujutab endast 15% tõusu *pro forma* andmete põhjal. Tulemus pärast finantseerimiskulusid (1,75 miljardit eurot), kuid enne makse, osalust ja vähemusosalust oli – erakorralisi toiminguid arvestamata – 718 miljonit eurot võrreldes 271 miljoni euroga 30. juunil 2001. Põhitegevuse vabad rahavood olid 3,6 miljardit eurot, mis kujutab endast 15% tõusu võrreldes 2001. aasta esimese poolaastaga.

- 8 Prantsuse ametivõimud teatasid 13. septembri 2002. aasta pressiteates (edaspidi „13. septembri 2002. aasta avaldus”) FT rahalise olukorra kohta järgmist:

„Pärast esimesel poolaastal täheldatud erakordset kahjumit on [FT-l] raske omakapitali puudujääk. Selline rahaline olukord nõrgendab ettevõtte potentsiaali. [Prantsuse v]alitsus on seega kindlalt valmis võtma täieulatuslikult oma vastutust [...] Võttes teadmiseks raamatupidamisnäitajate tugevast halvenemisest tekkinud uut olukorda, esitas [FT tegev]direktor tagasiastumisavalduse [Prantsuse] valitsusele, kes selle vastu võttis. Tagasiastumine jõustub lõplikult haldusnõukogul, mis toimub kohe järgnevatel nädalatel ja mille käigus esitatakse uus [tegev]direktor [...] Uus [direktor] esitab nõukogule kiiresti raamatupidamise saneerimise kava, mis võimaldab [FT] võlgadest vabastamist ja selle kapitali struktuuri taastamist, säilitades selle strateegilised trumbid. [Prantsuse r]iik toetab FT-d selle kava elluviimisel ja aitab omalt poolt kaasa [FT] omakapitali väga olulisele tugevdamisele turutingimustest lähtuvalt määratud graafikuga ja korras. Seni võtab [Prantsuse] riik vajaduse korral meetmed, mis võimaldavad vältida [FT] finantseerimisprobleeme”.

- 9 Moody’s muutis samal päeval FT võlakohustuse väljavaate negatiivsest stabiilseks, selgitades pressiteates järgmist:

„Moody’s usaldust tugevdas [Prantsuse] valitsuse avaldus, kus valitsus veel kord kinnitas oma tugevat toetust [FT-le]. Isegi kui Moody’s murelikkus seoses finantsrisiki globaalse tasemega ja konkreetsemalt seoses FT likviidsuse hapra olukorraga püsib, muutus Moody’s usaldavamaks seoses asjaoluga, et Prantsuse valitsus toetab [FT-d], kui [tal] peaks esinema raskusi oma võla hüvitamisel.”

- 10 2. oktoobril 2002 nimetati FT uus tegev]direktor. Ametisse nimetamine tehti teatavaks järgmise pressiteate kaudu (edaspidi „2. oktoobri 2002. aasta avaldus”):

„FT nõukogu ettepanekul otsustas ministrite nõukogu nimetada [FT uue tegev]direktori [...] Selleks käivitab uus [direktor] otsekohe [FT] vastuvõtuakti koostamise, mille tulemused teatatakse nõukogule järgnevatel nädalatel ja millele toetub saneerimis- ja strateegiline arenduskava, mis võimaldab vähendada [FT] võlga, tugevdades selle trumpe. Selle raames on [FT uuel tegev]direktoril riigi kui aktsionäri toetus, kes on kindlameelne võtma kogu oma vastutuse. Riik toetab saneerimistegevuse elluviimist ja aitab omalt poolt kaasa ettevõtte omakapitali tugevdamisele korras, mis määratakse tihedas koostöös [FT] tegev]direktori ja nõukoguga. Nagu juba mainitud, võtab riik teatud ajavahemiku pärast vajaduse korral tarvitusele abinõusid, mis võimaldavad vältida [FT] finantsprobleeme”.

- 11 Prantsuse ametivõimud saatsid Euroopa Ühenduste Komisjonile 19. novembril 2002 „teatise”, mis esiteks kirjeldas FT selle ajahetke rahalist olukorda, rõhutades et „tema tegevusnäitajad on suurepärased” ning teiseks tõi välja nende kavatsuse osaleda FT rekapitaliseerimises turutingimustel, täpsustades seda, kuidas nad osalevad FT saneerimiskavas. Selles teatises täpsustasid Prantsuse ametivõimud eelkõige järgmist:

„Andmaks [FT-le] tegutsemisruumi, mis on vajalik turule parimatel tingimustel ning kõige sobivamal ajal ligi pääsemiseks, on [Prantsuse] riik valmis osalema kapitali suurendamises aktsionäri laenu kaudu, mis muudetakse kapitaliks uute väärtpaperite emissiooni ajal. Selle laenu summa vastab [Prantsuse] riigi osalusele tulevases kapitali suurendamises kas täies ulatuses või osana sellest ning võib olla kuni

9 [miljardit eurot]. Nimetatud laen on ajutine ning selle konverteerimine väärtpaberiteks on kohustuslik. See on järk-järgult seotud ainult [FT] vajadustega. Sealhulgas makstakse see välja kehtivatel turutingimustel ning intressid lisatakse kapitalile.

Selleks et ellu viia oma osalemist [FT] saneerimiskavas, kavatseb [Prantsuse] riik kasutada ERAP-d, avalik-õiguslikku tööstus- ja kaubandusasutust, kes annab [FT-le] aktsionäri-laenu ning saaks [FT] oluliseks aktsionäriks laenu konverteerimise korral kapitaliks. Kui see avalik-õiguslik asutus omab oma aktivas avalikku osalust [FT-s], siis tema passivas oleks võlakirjadest tulenevad võlad. See valik näitab [Prantsuse] riigi tahet selgelt tuvastada heakskiidetud varaline koormus, eraldades see sel eesmärgil loodud struktuuri alla.”

12 FT uued juhid esitasid 4. detsembril 2002 FT nõukogule tegevuskava „France Télécomi ambitsioon 2005” (edaspidi „ambitsioonikava 2005”), mille eesmärk oli põhiliselt FT bilansi tasakaalustamine 15 miljardi euro mahus omakapitali tugevdamise kaudu.

13 Ambitsioonikava 2005 esitamisega kaasnes majandusministri 4. detsembri 2002. aasta pressiteade (edaspidi „4. detsembri 2002. aasta teade”), mis oli järgmine:

„Majandus[...]minister kinnitab [Prantsuse] riigi toetust tegevuskavale, mille [FT] nõukogu võttis vastu 4. detsembril [2002]. 1. [FT] kontsern moodustab ühtse tööstusliku terviku, mille tegevusnäitajad on märkimisväärsed. [FT] peab siiski täna toime tulema tasakaalustamata kapitali struktuuriga, omakapitali ja keskmise tähtajaga võlakohustuse finantseerimise vajadustega. See olukord tuleneb halvasti juhitud ja kõige kõrgema spekulatiivse „finantsmulli” järgi minevikus teostatud investeringute ebaõnnestumisest ja turgude suunamuutusest üldisemalt. [FT] suutmatus rahastada oma arengut muul viisil kui võlastumise teel süvendas seda olukorda. 2. [Prantsuse] riik põhiaktsionärina taotles uutelt juhtidelt, et nad taastaks [FT] finantstasakaalu, säilitades kontserni terviklikkuse [...] 3. Võttes arvesse juhtide välja töötatud tegevuskava ja investeringute tasuvuse väljavaateid, osaleb [Prantsuse] riik 15 miljardi euro suuruse omakapitali tugevdamises vastavalt oma osale kapitalis ehk 9 miljardi euro suuruse investeringuga. [Prantsuse] riik kui aktsionär peab kohaseks nii toimida aruka investorina. [FT] hooleks jääb määratleda omakapitali tugevdamise täpne kord ja graafik. [Prantsuse] valitsus soovib, et selle operatsiooni läbiviimisel arvestataks rohkem [FT] individuaalsete aktsionäride ja töötajatest aktsionäride olukorda. Andmaks [FT-le] võimaluse rahastamisvahendi kasutamiseks kõige sobivamal hetkel, on [Prantsuse] riik valmis maksuma oma osaluse omakapitali tugevdamises aktsionäri ajutise laenuna, mis makstakse [FT-le] välja turutingimustel. 4. [Prantsuse] riigi osalus FT-s kantakse tervikuna üle avalik-õiguslikule tööstus- ja kaubandusasutusele ERAP [...]. See võtab võlgu rahaturgudel, finantseerimaks [Prantsuse] riigi osa [FT] omakapitali tugevdamises.”

14 FT viis 11. ja 12. detsembril 2002 läbi kaks järjestikust võlakirjade emissiooni kogusummas 2,9 miljardit eurot.

15 Prantsuse riigi avalik-õiguslik tööstus- ja kaubandusasutus ERAP saatis 20. detsembril 2002 FT-le aktsionäri-laenu lepingu parafeeritud ja allkirjastatud projekti (edaspidi „aktsionäri-laenu pakkumine”). FT seda projekti ei allkirjastanud ning aktsionäri-laenu kunagi ei antud.

16 FT võttis 15. jaanuaril 2003 toimunud võlakirjade emissioonide kaudu laene kogusummas 5,5 miljardit eurot. Neid võlakirjalaene ei tagatud riiklike tagatiste või garantiidega.

17 10. veebruaril 2003 pikendas FT 10 miljardi euro suuruse sündikaatlaenu tasumisele kuuluvat osa.

18 Ambitsioonikavas 2005 ette nähtud omakapitali tugevdamise operatsioon käivitati 4. märtsil 2005. FT suurendas 24. märtsil 2003 kapitali 15 miljardi euro võrra. Prantsuse riik osales selles tehingus proportsionaalselt oma osaga FT kapitalis ehk 9 miljardi euroga. 6 miljardi euro suurune summa tagati 21 pangast moodustatud pangakonsortsiumi garantiiga. See tegevus viidi lõpule 11. aprillil 2003.

- 19 FT lõpetas 2002. majandusaasta ligi 21 miljardi euro suuruse kahjumi ja peaaegu 68 miljardi euro suuruse netovõlaga. FT 5. märtsil 2003 avaldatud 2002. aasta majandusaasta raamatupidamisaruanded näitasid käibe tõusu 8,4%, ärikasumit enne amortisatsiooni 21,1% ning ärikasumit 30,9%. 14. aprillil 2003 kuulus Prantsuse riigile FT kapitalist 58,9%, sellest 28,6% ERAP kaudu.

2. Haldusmenetlus

- 20 Prantsuse Vabariik teavitas komisjoni 4. detsembril 2002 finantsmeetmetest, mis on ette nähtud ambitsioonikavas 2005, sealhulgas aktsionäri-laenu pakkumisest vastavalt EÜ artikli 88 lõikele 3 ning nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [EÜ artikli 88] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), artiklile 2.
- 21 Kaks Prantsuse õiguse alusel asutatud äriühingut Bouygues SA ja Bouygues Télécom SA (edaspidi koos „äriühingud Bouygues”), millest viimane tegutseb Prantsuse mobiilsideturul, esitasid 22. jaanuaril 2003 komisjonile kaebuse, mis puudutas teatavat Prantsuse riigi poolt FT-le selle refinantseerimise raames väidetavalt antud abi. Nimetatud kaebuses käsitleti täpsemalt esiteks Prantsuse riigi avaldust 9 miljardi euro investeerimise kohta ning teiseks 12. juuli, 13. septembri ja 2. oktoobri 2002. aasta avaldusi (edaspidi „alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused”).
- 22 Komisjoni 12. märtsi 2003. aasta otsus algatada EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud ametlik uurimismenetlus Prantsuse riigi poolt FT kasuks võetud meetmete, täpsemalt finantsmeetmete suhtes (edaspidi „menetluse algatamise otsus”), avaldati Euroopa Liidu Teatajas (ELT C 57, lk 5). Komisjon palus huvitatud isikutel esitada oma märkused kõnealuste meetmete kohta.
- 23 Seepeale esitasid Prantsuse ametiasutused ja mitu huvitatud isikut, teiste hulgas äriühingud Bouygues, Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (AFORS Télécom, edaspidi „AFORS”) ja FT, enda märkused komisjoni menetluse algatamise otsuse kohta.
- 24 Komisjon avaldas 30. mail 2003 hanketeate seoses lepinguga „abiteenuste osutamiseks Prantsuse riigi poolt FT-le antud rahalise abi kokkusobivuse hindamiseks turumajanduse tingimustes tegutseva erainvestori põhimõttega ja FT saneerimiskava võimalikuks analüüsiks”. Hankeleping sõlmiti 24. septembril 2003 konsultandiga, kes esitas oma majandusaruande 28. aprillil 2004 (edaspidi „28. aprilli 2004. aasta aruanne”). Sellele aruandele oli lisatud 22. märtsi 2004. aasta õiguslik aruanne (edaspidi „22. märtsi 2004. aasta aruanne”). Komisjon saatis oma 3. mai 2004. aasta kirjaga need kaks aruannet Prantsuse ametivõimudele ning palus neil esitada enda märkused. Samuti saatis ta need dokumendid FT-le.

3. Vaidlustatud otsus

- 25 Komisjon teavitas 3. augustil 2004 Prantsuse ametivõime 2. augusti 2004. aasta otsusest 2006/621/EÜ seoses riigiabiga, mis Prantsusmaa andis FT-le (ELT 2006, L 257, lk 11, edaspidi „vaidlustatud otsus”).
- 26 Vaidlustatud otsuse artiklis 1 on ette nähtud, et „[a]ktsiatega tagatud laen, mille [Prantsuse Vabariik] määras France Télécomile 2002. aasta detsembris 9 miljardi euro suuruse krediidiiliini näol, moodustab alates juulist 2002 [tehtud] deklaratsioonide kontekstis riigipoolse toetuse, mis ei sobi kokku ühisturu reeglitega.”
- 27 Vastuseks käesolevas asjas Üldkohtu poolt selle kohta esitatud kirjalikule küsimusele selgitas komisjon, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 toodud viitest „alates juulist 2002 [tehtud] deklaratsioonide[le]” tuleb aru saada nii, et see ei hõlma mitte üksnes 12. juuli, 13. septembri ja 2. oktoobri 2002. aasta avaldusi, vaid ka 4. detsembri 2002. aasta teadet. Kuid Euroopa Kohus ei pidanud enda 19. märtsi 2013. aasta otsuse Bouygues jt vs. komisjon jt (C-399/10 P ja C-401/10 P, EKL, edaspidi „apellatsioonkaebuse

kohta tehtud otsus”, EU:C:2013:175) punktis 132 4. detsembri 2002. aasta teadet üksnes üheks „konteksti” osaks, vaid otsustas, et komisjon leidis õigesti, et teade koos aktsionärialaenu pakkumisega andis eelise, mis tähendas riigi ressursside kaasamist.

- 28 Vaidlustatud otsuse artiklist 1 tuleb seega aru saada nii, et selles kvalifitseeritakse riigiabi EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses 4. detsembri 2002. aasta teade koos aktsionärialaenu pakkumisega, kui need panna enne seda päeva – täpsemalt 12. juulil, 13. septembril ja 2. oktoobril 2002. aastal – tehtud avalduste konteksti.
- 29 Vaidlustatud otsuse artikli 2 kohaselt „[ei kuulu a]rtiklis 1 kirjeldatud toetus [...] tagasimaksmisele”.
- 30 Vaidlustatud otsuse 3. jaotises „Asjaolude kirjeldus ajalises järjestuses ning [FT] rahaline olukord” tegi komisjon põhiliselt järgmised järeldused.
- 31 Esiteks nentis komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 17–34, et alates 2002. aasta juunist iseloomustasid FT olukorda rasked struktuurilised probleemid ja ettevõtte bilanss ei olnud tasakaalustatud. Selles osas märkis komisjon eelkõige, et FT reitingu kiire alanemine 2002. aasta esimesel poolel (vaidlustatud otsuse põhjendused 20–27) esiteks ja FT võlakirjade intressimäärade analüüs teiseks suurendas väga lühiajaliste võlakohustustega seotud riske, eelkõige 2002. aasta juuli alguses, võrreldes FT keskmise pikkusega või pikaajaliste laenukohustuste riskide osatähtsusega (vaidlustatud otsuse põhjendused 28–30). Komisjoni arvates kinnitas seda riski suurenemist FT võlakirjade hinna langus 2002. aasta juunis ja juulis, mis peegeldab FT võla vähimat väärtust, võttes arvesse turu poolt täheldatava maksejõuetuse riski suurenemist (vaidlustatud otsuse põhjendus 31). Ühtlasi tõi ta esile FT aktsiakursi olulise languse 2002. aasta esimesel poolel (vaidlustatud otsuse põhjendus 35).
- 32 Teiseks tuvastas komisjon, et 12. juuli 2002. aasta avalduse tegemise ajal oleks FT võlareitingu täiendava langusega kaasnenud tema reitingu kaotus investeerimisjärgus „usaldusväärne” ning reitinguagentuurid S & P ja Moody’s olid valmis seda alandama *junk bond*’i (spekulatiivne võlakiri) tasemele. Pärast S & P sama päeva pressiteate sisu edasiandmist, jõudis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 39 seega järeldusele, et 2002. aasta juulis tabas FT-d usalduskriis, mis ähvardas takistada kavandatud refinantseerimist ja ohustada ettevõtte likviidsust aastal 2003. Ta lisas, et reitinguagentuurid säilitasid FT reitingu siiski investeerimisjärgus „usaldusväärne”, võttes arvesse „[Prantsuse] riigi väljendatut”.
- 33 Kolmandaks leidis komisjon, et eespool punktis 32 toodud järeldust kinnitati tagasiulatuvalt 2002. aasta septembris, kui esitati FT poolaasta raamatupidamisaruanded (vaidlustatud otsuse põhjendused 40–50). Võttes aluseks 13. septembri ja 2. oktoobri 2002. aasta avaldused ja 4. detsembri 2002. aasta teate, muutsid reitinguagentuurid Moody’s ja S & P enda hinnangut seoses FT võlahaldusega ja teatasid turgude usalduse suurenemisest (vaidlustatud otsus põhjendused 51–58). Selle kohta märkis komisjon eelkõige, et reageeringuna 4. detsembri 2002. aasta avaldusele kinnitas S & P 17. detsembril 2002 esiteks, et Prantsuse valitsuse toetus FT-le, mida on alates 2002. aasta juulist pidevalt kinnitatud, oli üks võtmetegur selle ettevõtja reitingu säilitamisel investeerimisjärgus „usaldusväärne”, ja teiseks, et see avaldus oli tõend sellisest toetusest ja FT võlausaldajate olulisest kaitsest (vt vaidlustatud otsuse põhjendus 58 ning joonealused märkused nr 56 ja nr 57).
- 34 Komisjon täheldas ka, et pärast 2003. aasta veebruaris ja märtsis aset leidnud FT kapitali suurendamist ei pidanud reitinguagentuurid Prantsuse riigi toetust enam FT reitingu võtmelemendiks (vaidlustatud otsuse põhjendus 61). Nii andis Moody’s 2003. aasta veebruaris teada järgmist (vaidlustatud otsuse põhjendus 61 ja joonealune märkus nr 58):

„Prantsuse valitsus kinnitas pidevalt oma toetust [FT-le] ja oma kavatsust anda vajaduse korral rahalist toetust, ületamaks võimalikke likviidsusprobleeme. Seda toetust tõendas [...] 18 kuu pikkuseks perioodiks 9 miljardi euro krediidiiliini avamine, mis sisaldas intresse, kuid oli hüvitatav üksnes [FT]

aktsiates. Moody's võtab [Prantsuse] riigi toetust arvesse oma reitingus Baa3 [...] [FT] võlastumisega seonduv märkimisväärne finantsrisk ei vasta tema investeerimiskvaliteedile (mida korvavad head tegevusnäitajad ja Prantsuse valitsuse sõnaselge toetus).”

35 Vaidlustatud otsuse 6. jaotises „Käesoleva otsuse ese” on komisjon kõigepealt otsuse põhjenduses 185 eelkõige selgitanud, et teatatud meetmeid ei saa analüüsida, „võtmata arvesse [Prantsuse] valitsuse avaldusi 2002. aasta juulist kuni detsembrini”. Tõepoolest, nende avaldustega väljendasid Prantsuse ametivõimud soovi võtta asjakohased meetmed FT rahaliste raskuste lahendamiseks. Nii kujutab aktsionäri laenu pakkumine endast varem väljendatud kavatsuste materialiseerimist.

36 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 186 leidis komisjon järgmist:

„Antud juhul täheldab komisjon, et 2002. [aasta] detsembri meetmetele, millest teatati, olid eelnenud mitmed Prantsuse ametivõimude avaldused ja meetmed alates juulist [2002]. Ühelt poolt, need avaldused ja meetmed võimaldavad paremini mõista [2002. aasta] detsembri meetmete põhjusi ja ulatust. Teiselt poolt oli nendel eelnevatel avaldustel ja meetmetel kindlasti olnud mõju arusaamisele, mis oli turgudel ja majanduses osalejatel FT olukorrast detsembris [2002]. Majanduses osalejate käitumine oli ise mõjutatud riigi käitumisest, see ei kujuta objektiivset näitajat, hindamaks seejärel riigi käitumist. Neid eelnevaid sükumisi tuleb arvesse võtta [2002. aasta] detsembri meetmete analüüsimisel abi olemasolu seisukohalt.”

37 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 187 märkis komisjon, et tegelikult oli võimalik analüüsida Prantsuse ametivõimude järjestikuseid avaldusi ja meetmeid alates 2002. aasta juulist „tervikuna, mille konkretiseerimise hetk oleks [2002. aasta] detsembri meetmed”.

38 Seejärel selgitab komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 188–191 järgmist:

„(188)

Antud juhtumi analüüs vihjab esmapilgul ajavahele ettevõt[ja] eeliste vahel, mis oleks olnud eriti märgatavad [2002. aasta] juulikuus, ja potentsiaalsele riigiressursside kaasamisele, mis näib kõige selgemini tuvastatav [2002. aasta] detsembrikuus. Tõepoolest võiks lugeda majandus[...]ministri avaldusi abiks niivõrd, kuivõrd sellised avaldused avaldasid selgelt mõju turgudele ja andsid [FT-le] eelise. Ei ole siiski kerge määratleda ilma võimaliku kahtluseta, kas [12. juuli] 2002. aasta [...] avaldus [...] oli [...] seda laadi, et kaasata vähemalt potentsiaalselt riigiressursse. Selles osas analüüsis komisjon põhjalikult arvukaid juriidilisi argumente, mille eesmärk on tõendada ühelt poolt, et sellised avalikud avaldused olid võrdväärset riikliku garantiiga juriidilisest seisukohast ja teiselt poolt, et need panid mängu riigi maine seoses majanduslike kulutustega täitmatajätmise korral. Tervikuna võttes võis neid elemente tõepoolest mõista võimelisena seadma ohtu riigiressursse (kas riigi vastutuse kohustamisega investorite suhtes või riigi tulevaste tehingute maksumuse suurendamisega). Tees, mille järgi [12. juuli] 2002. aasta [...] avaldused on abi, on seega uuenduslik tees, kuid tõenäoliselt mitte alusetu.

(189)

Ometi ei ole antud juhul komisjonil piisavalt elemente, et tõestada ümberlukkamatult abi olemasolu selle uuendusliku teesi alusel. Seevastu ta hindab, et ta võib tõestada abielementide olemasolu, järgides traditsioonilisemat lähenemisviisi [2002. aasta] detsembri meetmetest lähtuvalt, mis olid olnud teatise esemeks.

(190)

Tõepoolest, ühelt poolt riigiressursside kaasamise olemasolu on selge [2002. aasta] detsembrikuus. Teiselt poolt, eelise olemasolu [FT] jaoks [2002. aasta] detsembrikuus on ka ilmne, kui arvestada eelnevate avalduste ja meetmete mõju turgudele.

(191)

Selles osas ei saaks kasutada „turumajanduse erainvestori põhimõtet”, õigustamaks seda [2002. aasta] detsembri sekkumist, nagu seda väidavad Prantsuse ametivõimud, sest majanduses osalejate käitumised detsembris olid selgelt mõjutatud valitsuse eelnevate tegutsemiste ja avalduste tõttu alates juulist [2002]. Kui saab kahelda, et [12.] juuli [2002. aasta] avaldus [...] oli [...] üsna konkreet[ne], et kujutada abi iseenesest, ei jäta mingit kahtlust, et selli[ne] avaldus [...] oli [...] enam kui piisav [...] turgude arusaama „nakatamiseks” ja majanduses osalejate hilisema käitumise mõjutamiseks. Kui sellega on tegu, ei või võtta seda majanduses osalejate käitumist neutraalseks võrdluskohaks, et hinnata seejärel [Prantsuse] riigi käitumist. „Turumajanduse erainvestori põhimõttel” põhinev eeldus ei saa seega toetuda turu olukorrale, nagu see toimus detsembris [2002], vaid peaks loogiliselt põhinema eelnevate avalduste mõjust nakatamata turu olukorral.”

- 39 Vaidlustatud otsuse 7. jaos „Hinnang kõnesolevale meetmele seoses [EÜ] artikli 87 lõikega 1”, selgitas komisjon eelkõige järgmist (vaidlustatud otsuse põhjendus 194):

„[Aktionäri-laenu pakkumine] (mis eeldab [Prantsuse] riigi osalemist [FT] rekapiitaliseerimises) annab FT-le eelise, sest see võimaldab tal suurendada oma finantseerimisvahendeid ja rahustada turgu seoses oma võimega tähtaegadest kinni pidada. Isegi kui laenu[lepingut] ei ole allkirjastatud, võib turule laenu olemasolu kohta antud mulje tuua endaga kaasa eelise FT jaoks, sest turg eeldas, et [FT] turusituatsioon on tugevam [...] See võis mõjutada FT laenutingimusi.”

- 40 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 196 kirjeldas komisjon ressursside kaasamisega seonduvat tingimust analüüsides, et „võimalik kohustus seoses riigi ressurssidega loodi aktsiatega tagatud laenu andmise teatega, millega käis kaasas nimetatud laenuandmisega seotud eeltingimuste täitmine [...], turule mulje jätmisega, et laen tõesti määrati [...] ja lõpuks ERAP-i poolt parafeeritud ja allkirjastatud laenulepingu saatmisega FT-le”. Samas põhjenduses lisas komisjon, et asjaolu, et FT ei ole aktsionäri-laenu lepingule alla kirjutanud, ei tähenda, nagu ei oleks olnud võimalikku riigi ressursside kaasamist. Nimelt oleks FT võinud sellele suvalisel hetkel alla kirjutada, saades seega õiguse lasta endale viivitamatult 9 miljardi euro suurune summa üle kanda.
- 41 Pärast seda, kui komisjon tuvastas, et FT-le antud eelis rikub või ähvardab rikkuda konkurentsi ning võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust (vaidlustatud otsuse põhjendused 198–201), asus ta 8. jaos „Teadliku erainvestori põhimõtte turumajanduses” analüüsima seda, kas nimetatud põhimõtet järgiti, kui võtta arvesse aktsionäri-laenu pakkumisele eelnevate kuude jooksul Prantsuse ametivõimude tehtud kõiki avaldusi (vaidlustatud otsuse põhjendused 203–230). Nende avalduste sisu ja mõju turule paljastasid nimelt, et riik oli alates 2002. aasta juulist otsustanud FT-d toetada (vaidlustatud otsuse põhjendus 203).
- 42 Arvestades alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi ja 4. detsembri 2002. aasta teadet, nentis komisjon sisuliselt, et „[n]eid deklaratsioone [võis] üheskoos arvestada kui avalikkuse teavitamist [Prantsuse] riigi kavatsusest, et kui [FT-l] oleks rahastamisprobleeme või finantsraskusi, astuks riik vajalikke samme nende ületamiseks” ja see väljendab tema otsust selles osas. Sellised avalikud, korduvad, üksteisega kattuvad ning Prantsuse riigile omistatavad avaldused on piisavalt selged, täpsed ja kindlad, et väljendada riigipoolse tõsiseltvõetava kohustuse olemasolu, eelkõige finants- ja tööstuskogukonna suhtes, kes neid nii mõistis (vaidlustatud otsuse põhjendused 206–213 ja 217). Lisaks avalikele avaldustele võtsid Prantsuse ametiasutused väidetavalt ühendust „turu peamiste tegijatega”, nagu näiteks S & P, et teavitada neid riigi kavatsustest ja anda turule kiiresti tagasi usaldus, et vältida FT võlareitingu langemist „rämpsvõlakirjade” reale (vaidlustatud otsuse põhjendus 212).
- 43 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 214–218 kontrollis komisjon „küsimust, kas [Prantsuse] riigisiseste seaduste kohaselt oleks erainvestor, kes on teinud sarnaseid deklaratsioone nagu [Prantsuse] riik, kohustatud oma lubadusi pidama”. Kõigepealt leidis ta, et selles staadiumis ei saa välistada, et nimetatud avaldused on Prantsuse haldus-, tsiviil-, kaubandus- ja karistusõiguse alusel siduvad, samuti nagu New Yorgi osariigi (Ühendriigid) seaduste järgi. Seejärel selgitas ta, et sellised avaldused on

täielikult käsitletavad turu jaoks usutavana ja nad loovad seega turu ootuse, et Prantsuse riik „teeb kõik, mis võimalik, et FT rahanduslikke raskusi lahendada”. Komisjon arvab, et „[k]ui [Prantsuse] riik ei oleks seda ootust täitnud, oleks see otseselt kahjustanud tema mainet omanikuna, aktsionärina või noteeritud või mittenoteeritud ettevõt[ja] haldurina, ning samuti riigivõla finantseerimise obligatsioonide väljastajana” (vaidlustatud otsuse põhjendus 217). Seega väljendavad need avaldused riigi mainel põhinevat strateegiat, mis seisneb usutavas lubaduses võtta endale lühiajalisi ja pikaajalisi kohustusi. Järelikult võiks neid elemente „vaadelda kui tõelist riski riigi ressurssidele (olgu siis muutes riigi vastutavaks investorite ees või suurendades riigi tulevaste tehingute hinda)” ja „[v]äide, mille kohaselt Prantsuse võimude deklaratsioonid alates juulist 2002 olid riigipoolne toetus, on uuenduslik, kuid ilmselt mitte ilma aluseta” (vaidlustatud otsuse punkt 218).

- 44 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 219 jõudis komisjon siiski järeldusele, et „ei ole võimalik sel alusel kindlalt väita riigi toetuse olemasolu”. Ta arvab „vastupidi, [...] et on suuteline näitama riigi toetuse elementide olemasolu traditsioonilisemal viisil alates detsembri 2002 meetmetest, millest teavitati ametlikult”. Sellega seoses piisab „tõestamisest, et [...] deklaratsioonidel oli reaalne mõju turu arvamusele detsembris [2002], ilma et oleks vajadust kvalifitseerida neid eelnevaid deklaratsioone riigipoolse toetusena”.
- 45 Tuginedes nii 28. aprilli 2004. aasta raportile, mis näitas, et pärast 12. juuli 2002. aasta teatist kasvas FT aktsiate ja obligatsioonide väärtus ebanormaalselt ja sellest ei saa mööda vaadata, kui ka S & P sama päeva pressiteatele ja Deutsche Bank'i 22. juuli 2002. aasta raportile, järeldas komisjon, et „turg [käsitles] neid deklaratsioone [Prantsuse] riigi usaldusväärse kohustusstrateegiana FT-d toetada” (vaidlustatud otsuse põhjendused 220 ja 221).
- 46 Komisjon lisas vaidlustatud otsuse põhjenduses 222, et neil avaldustel oli turule väga oluline mõju. Nimelt andsid need finantsturgudele usalduse tagasi ja olid määravad FT reitingu investeerimisjärgus hoidmisel. FT reitingu langetamine oleks muutnud igasuguse aktsionäri laenu pakkumuse ebatõenäoliseks ja kindlasti palju kulukamaks.
- 47 Komisjon leiab, et „[t]õsiasi, et detsembris [2002] kirjeldatud meetmed [...] võiksid eraldivõetuna luua illusiooni täiesti ratsionaalsest tegutsemisest, kuid see ei vähenda fakti, et majanduslike tegijate käitumine detsembris oli [Prantsuse] riigi poolt eelnevalt sõnastatud tehingute ja deklaratsioonide poolt mõjutatud ning seda eelkõige alates juulist 2002, mis viitab [Prantsuse] riigi kavatsusele leevendada [FT] finantsprobleeme” (vaidlustatud otsuse põhjendus 225). Selles osas kujutab Prantsuse ametiasutuste otsus näha ette FT rekapitalizeerimine krediidiliini määramisega endast riigi avalduste ellurakendumist (vaidlustatud otsuse põhjendus 226).
- 48 Komisjoni arvates ei ole otsustav, et aprillis 2003 toimunud FT rekapitalizeerimise operatsioon oli edukas ja et aktsionäri laenu ei võetud. Aruka erainvestori kriteeriumi rakendamisel tuleb tugineda elementidele, mis on investoril sel hetkel, kui ta võtab vastu otsuse investeerida. Kuna Prantsuse ametivõimude avaldused mõjutasid turgu ja majandustegevuses osalejate käitumist, ei saa komisjon „tugineda teiste majanduslike tegijate käitumisele, selleks et riigi käitumist hinnata ja rakendada seega koostoime kriteeriumi”. Komisjon arvab, et „[Prantsuse r]iigi deklaratsioonid, mille kohaselt ta teeks kõik vajaliku, et võimaldada FT finantsprobleeme ületada, mis väljastati juulis ja mida hiljem korrati, rikuvad koostoime ideed, kuna erainvestoreid ei saa siis veel käsitleda lähtuvana [FT] olukorrast, ning seda eraldiseisvana küsimusest, kas need deklaratsioonid varjavad endas riigipoolset abi või mitte”. Aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamine ei saa tugineda turu 2002. aasta detsembrikuu seisule, vaid see peab loogika kohaselt tuginema „turusituatsioonile, mis ei ole eelnevate deklaratsioonide ja sekkumistega risustatud” (vaidlustatud otsuse põhjendus 227).
- 49 Kui uurida neid 2002. aasta juulile eelneva olukorra kontekstis, „paistab”, et nad ei vasta sellele põhimõttele (vaidlustatud otsuse põhjendus 228). Sellel hetkel oli FT keerulises majanduslikus seisus ja ta oli kaotanud turgude usalduse ning Prantsuse ametiasutused ei olnud rakendanud veel ühtegi meetet, et FT juhtimist ja selle tulemusi parandada, ega andnud käsku süvendatud auditi tegemiseks,

ei olnud määranud uut juhtkonda ega valmistanud ette maksevõime taastamise kava. Neil asjaoludel on „ebatõenäoline, et erainvestor oleks alates juulist 2002 Prantsuse valitsuse tehtud deklaratsioonide sarnastesse avaldustesse suhtunud puhtalt majanduslikust seisukohast kui sellistesse, millega ta paneks tõsiselt mängu oma usaldusväärsuse ja reputatsiooni ning juriidilisest seisukohast kohustuks sellest kuupäevast alates toetama [FT-d] rahanduslikult igas olukorras”. Seda tehes oleks iga investor võtnud endale väga suure ainuriski seoses FT-ga ja ilma et oleks ette nähtud mingit kompensatsiooni. Isegi põhiaktsionär, kelle käsutuses oleks sama informatsioon, nagu Prantsuse ametivõimudel sel ajal oli, ei oleks FT kasuks 2002. aasta juulis toetusavaldusi teinud eelnevalt tema finantsseisu ja vajalike saneerimismeetmete kohta põhjalikku auditit teostamata, et hinnata sellise sammuga võetavate riskide ja prognoositava kasu suurust. Sellisel põhiaktsionäril oleks finantsturgude osalust igal juhul vaja, et FT olukorda normaliseerida. Kuid asjaomased turud „ei paistnud sel perioodil olevat valmis FT-sse investeerima või talle suurt krediiti andma” (vaidlustatud otsuse põhjendus 229).

50 Komisjoni sõnul „[o]n vähetõenäoline, et teadlik erainvestor oleks Prantsuse riigiga samasse situatsiooni asetatuna teinud FT-d toetavaid deklaratsioone juulis 2002, arvestades FT majanduslikku seisu ning selge ja täieliku informatsiooni puudumist seoses selle teemaga”. Veelgi vähem on tõenäoline, et arukas erainvestor „oleks andnud aktsiatega tagatud laenu, võttes endale üksi väga suure finantsriski” (vaidlustatud otsuse põhjendus 229).

51 Komisjon leidis kõiki eelnevaid kaalutlusi arvesse võttes, et „teadliku erainvestori [kriteeriumi] majandusturul ei täidetud” ning „[s]eega eelis, mis anti FT-le aktsiatega tagatud laenu [pakkumise] kaudu – uurituna Prantsuse võimude eelnevate deklaratsioonide ja sekkumiste valguses – [oli] riigipoolne toetus, isegi kui eelise ulatust [oli] raske arvestada (vaidlustatud otsuse põhjendus 230).

52 Vaidlustatud otsuse 9. jaos „Toetuse vastavus” nentis komisjon, et asjaomaste abimeetmete puhul ei ole täidetud tema teatises, mis puudutab ühenduse suuniseid raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta (EÜT 1999, C 288, lk 2; ELT eriväljaanne 08/01, lk 322), ette nähtud tingimused abi lubamiseks. Seega jõudis ta järeldusele, et need meetmed kujutavad endast ühisturuga kokkusobimatut riigiabi (vaidlustatud otsuse põhjendus 256).

53 Vaidlustatud otsuse 10. jaos „Abi tagastamine” andis komisjon teada, et tal ei ole selles etapis võimalik asuda kõnesoleva abi täpset suurust kindlaks määrama või lisada vaidlustatud otsusesse parameetreid, mis võimaldavad Prantsuse Vabariigil teha selline arvutus edaspidi. Ta nentis, et selle abi tagasimaksmine oleks vastuolus kaitseõiguste järgimisega ja õiguspärase ootuse kaitse põhimõttega vastavalt määruse nr 659/1999 artiklile 14 (vaidlustatud otsuse põhjendused 257–264).

Eelnenud menetlused Üldkohtus ja Euroopa Kohtus

1. Eelnenud menetlus Üldkohtus

54 Üldkohtu kantseleisse vastavalt 13. oktoobril 2004 (kohtuasi T-425/04), 5. novembril 2004 (kohtuasi T-444/04) ja 9. novembril 2004 (kohtuasi T-450/04) saabunud hagiavaldustes esitasid nii Prantsuse Vabariik, FT kui ka äriühingud Bouygues igäüks eraldi hagi vaidlustatud otsuse täieliku tühistamise nõudes. Üldkohtu kantseleisse 12. novembril 2004 (kohtuasi T-456/04) saabunud hagiavalduses esitas AFORS hagi selle otsuse artikli 2 tühistamiseks.

55 Üldkohtu kolmanda koja esimehe 30. jaanuari 2008. aasta määrusega anti äriühingutele Bouygues luba astuda menetlusse kohtuasja T-444/04 suulise menetluse raames komisjoni nõuete toetuseks.

56 13. veebruaril 2008 otsustas Üldkohus 2. mai 1991. aasta kodukorra artikli 14 alusel ja kolmanda koja ettepanekul, olles pooled ära kuulunud vastavalt nimetatud kodukorra artiklile 51, anda kohtuasjad T-425/04, T-444/04, T-450/04 ja T-456/04 lahendamiseks laiendatud kohtukoosseisule.

- 57 Üldkohtu kolmanda koja (laiendatud koosseisus) esimehe 17. veebruari 2009. aasta määrusega liideti need neli kohtuasja vastavalt 2. mai 1991. aasta kodukorra artiklile 50 menetluse suulise osa ja kohtuotsuse huvides.
- 58 Üldkohus tühistas 21. mai 2010. aasta otsuses Prantsusmaa jt vs. komisjon (T-425/04, T-444/04, T-450/04 ja T-456/04, EKL, edaspidi „21. mai 2010. aasta otsus”, EU:T:2010:216) esiteks vaidlustatud otsuse artikli 1 ja otsustas teiseks, et vajadus teha otsus vaidlustatud otsuse artikli 2 tühistamise nõuete kohta on ära langenud.
- 59 Mis puudutab esiteks vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamise nõuet, siis Üldkohus lükkas tagasi komisjoni poolt kohtuasjades T-425/04, T-444/04 ja T-450/04 esitatud asja läbivaatamist takistavad asjaolud ja leidis, et puudus vajadus teha otsus FT poolt kohtuasjas T-456/04 esitatud asja läbivaatamist takistava asjaolu osas, mis oli esitatud vaidlustatud otsuse artikli 1 suhtes AFORS-i väidetavalt esitatud tühistamisnõude peale (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 111–134).
- 60 Teiseks analüüsis Üldkohus koos nii kohtuasjades T-425/04 ja T-444/04 esitatud teist ja kolmandat väidet kui ka kohtuasjas T-450/04 vaidlustatud otsuse artikli 1 peale esitatud esimest ja teist väidet osas, milles need väited puudutavad sisuliselt komisjoni poolt EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses abi mõiste kohaldamise õiguspärasust (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 212–326).
- 61 Siinkohal meenutas Üldkohus esiteks teatavaid abi mõistega seotud põhimõtteid ja kohtuliku kontrolli ulatust (kohtuotsus, 21.5.2010, punktid 212–220). Eelkõige märkis ta, et nagu ka pooled kohtuistungil tunnistasid, eeldab aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamine tingimata seda, et riigi poolt ettevõtja kasuks võetud meetmed annavad riigi ressurssidest tuleneva eelise (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punkt 217).
- 62 Teiseks uuris Üldkohus, kas alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused ja aktsionärialaenu pakkumine andsid eraldi või koos FT-le ühe või mitu eelist (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 222–260).
- 63 Pärast sissejuhatavaid märkusi ja eelise mõiste määratlemist nii, et selle kohaselt peab riigi sekkumise tulemus olema soodustatud isiku majandusliku või rahalise olukorra parandamine (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 222–231), kontrollis Üldkohus siinkohal kõigepealt seda, kas alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused ja 4. detsembri 2002. aasta teade sisaldavad juba ise FT-le sellist eelist (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 232–242). Selles osas nentis Üldkohus sisuliselt, et komisjon oli piisavalt tõendanud, et nimetatud avaldusi ja teadet kogumis hinnates töid need kaasa arvestatava eelise FT kasuks osas, milles need võimaldasid finantsturgude usalduse taastada, tegid võimalikuks, lihtsamaks ning vähem kulukaks FT ligipääsu uuele krediidile, mis oli vajalik tema 15 miljardi euro suuruse lühiajalise tähtajaga võlakoorma refinantseerimiseks ning andsid kindlalt oma panuse sellise väga hapra rahalise olukorra stabiliseerumisse. Üldkohus leidis, et neil tingimustel ei ole vaja teha otsust selle kohta, kas tehtud avaldused hõlmasid samuti eelist FT kasuks, mõjutades positiivselt tema aktsiate ja võlakirjade kurssi.
- 64 Teiseks uuris Üldkohus, kas aktsionärialaenu pakkumine andis FT-le eraldiseisva lisaeelise, ja jõudis järeldusele, et komisjon ei ole õiguslikult piisaval määral tõendanud, et see nii oli (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 243–258). Esiteks nentis komisjon, et komisjoni poolt vaidlustatud otsuse põhjenduses 194 nimetatud lisaeeleis ühtib ilmselt eelisega, mis saadi alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste läbi ja eriti seoses 4. detsembri 2002. aasta teatega. Selles osas märkis ta eelkõige, et FT-le 20. detsembril 2002 saadetud aktsionärialaenu pakkumist ei avalikustatud eraldi 4. detsembri 2002. aasta teatest selle pakkumuse kohta. Teiseks leidis Üldkohus, et komisjon ei ole õiguslikult piisaval määral tõendanud, et pelgalt FT õigus saada ühepoolset ja tingimusteta

aktsionärialaenu lepingu pakkumuse esemeks olevat 9 miljardi euro suurust krediidiliini on eelis tema kasuks, isegi kui lepinguprojektile kunagi alla ei kirjutatud ning seda ellu ei viidud. Selles osas nentis ta, et komisjon ei ole kindlaks teinud ega tõendanud FT majandusliku olukorra võimalikku paranemist, mis võis tuleneda „lepingu pakkumusest”, mis seisnes aktsionärialaenu lepingu pakkumuses, võrreldes olukorraga, milles ta oli eelkõige pärast talle antud võimalust oma võlad 9 miljardi euro suuruses refinantseerida sel ajal võlakirjaturul valitsevatel tingimustel.

- 65 Kolmandaks uuris Üldkohus riigi ressursside ülekandmise tingimust (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 262–313). Üldkohus täpsustas eespool punktis 58 viidatud 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse (EU:T:2010:216) punktis 262, et tuvastatud eelise ning riigi ressursside kaasamise vahel esineb seos, mis eeldab, et nimetatud eelis on otseselt seotud riigieelarvel lasuva vastava kohustusega või sellele eelarvele piisavalt konkreetse majandusliku riski tekitamisega riigi poolt võetud õiguslikult siduvate kohustuste alusel.
- 66 Kõigepealt järeldas Üldkohus, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused ei tähenda riigi ressursside kaasamist ja jättis rahuldamata äriühingute Bouygues nõude vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamiseks osas, milles komisjon väidetavalt keeldus alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi riigiabiks kvalifitseerimast (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 268–290). Üldkohus jõudis sellele järeldusele pärast seda, kui ta oli eelkõige tuvastanud, et neid avaldusi ei saa selle tõttu, et need on olemuselt lahtised, ebatäpsed ja tingimuslikud eriti osas, mis puudutab riigi poolt FT kasuks võetavate võimalike meetmete – sekkumise – olemust, ulatust ning tingimusi, ning arvestades nende avalduste faktilist konteksti, samastada riigi garantiiga või tõlgendada nii, et need toovad esile tühistamatu kohustuse anda FT heaks konkreetset rahalist abi või kujutavad endast ohtu Prantsuse riigi ressursside ülekandmiseks.
- 67 Seejärel uuris Üldkohus eraldi 4. detsembri 2002. aasta teadet (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 293–298). Ta nentis, et tal puudub kohustus kontrollida, kas see teade sisaldab iseenesest piisavalt täpset, kindlat ja tingimusteta ning seega asjakohase siseriikliku õiguse alusel õiguslikult siduvat kohustust, mis võimaldaks järeldada, et tegemist oli riigi ressursside ülekandmisega, kuna nii komisjon kui ka äriühingud Bouygues ei ole sellist argumenti esitanud ega asjakohaseid ja tõendavaid elemente esitanud (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 293–295).
- 68 Eespool punktis 58 viidatud 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse (EU:T:2010:216) punktis 296 lisas Üldkohus, et igal juhul vastab riigi ressursside ülekandmine, mis tuleneb sellest teatest, ainult eelisele, mis seisneb 9 miljardi euro suuruse krediidiliini avamises, mis oli selles teates sõnaselgelt väljendatud. Kuid esiteks ei ole komisjon vaidlustatud otsuses sellist eelist õiguslikult piisavalt iseloomustanud ja teiseks on see eelis eraldiseisev sellest, mis tuleneb alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustest, nagu seda on kinnitatud nimetatud otsuses. Sama otsuse punktis 297 täpsustas Üldkohus, et nõue, mille kohaselt peab tuvastatud eelise ning riigi ressursside ülekandmise vahel esinema seos, eeldab, et nimetatud eelis langeb kokku riigieelarvel lasuva sellega võrdväärse kohustusega, leides seejärel, et käesoleval juhul ei ole siiski tegemist niisuguse seosega – pidades silmas seda, kuidas on omavahel seotud ühelt poolt vaidlustatud otsuses tuvastatud eelis, mis tuleneb alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustest, ning teiselt poolt väidetav avalike ressursside ülekandmine, mis seisneb 9 miljardi euro suuruse krediidiliini avamises, nagu see nähtub 4. detsembri 2002. aasta teatest.
- 69 Üldkohus järeldas eespool punktis 58 viidatud 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse (EU:T:2010:216) punktis 298, et komisjon ei ole tõendanud, et 4. detsembri 2002. aasta teade sisaldab riigi ressursside ülekandmist.
- 70 Ühtlasi tõdes Üldkohus eespool punktis 58 viidatud 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse (EU:T:2010:216) punktis 299 aktsionärialaenu pakkumise osas, et kuna komisjon ei ole piisavalt tõendanud, et on olemas sellest pakkumisest tulenev eelis, ei ole Üldkohtul seda enam võimalik järeldada, et on olemas riigi ressursside ülekandmine, mis on seotud selle eeliselega.

- 71 Lõpuks analüüsis Üldkohus eespool punktis 58 viidatud 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse (EU:T:2010:216) punktides 302–309 seda, kas komisjon võis siiski järeldada, hinnates kogumis alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi koos 4. detsembri 2002. aasta teatega ja aktsionäri-laenu pakkumisega, et käesolevas asjas oli täidetud riigi ressursside ülekandmise kriteerium.
- 72 Selles osas nentis Üldkohus eespool punktis 58 viidatud 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse (EU:T:2010:216) punktides 303 ja 304, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustega väljendati juba ette valmisolekut sellise konkreetse rahalise toetuse suhtes, mis konkretiseerus 2002. aasta detsembris, kuid erinevalt 4. detsembri 2002. aasta teatest on need avaldused lahtised, ebatäpsed ja tingimuslikud osas, mis puudutab Prantsuse riigi tulevase võimaliku sekkumise olemust, ulatust ning tingimusi. Prantsuse riigi otsus 2002. aasta detsembris – teatada ning pakkuda välja aktsionäri-laen – kujutas seega endast olulist murrangut FT refinantseerimiseni viinud sündmuste jadas. Sama kohtuotsuse punktis 305 lükkas Üldkohus tagasi komisjoni teesi, mille kohaselt tähendas aktsionäri-laenu pakkumine Prantsuse riigi varasemate avalduste materialiseerumist.
- 73 Üldkohus otsustas eespool punktis 58 viidatud 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse (EU:T:2010:216) punktis 307 samuti, et komisjon ei või eirata kohustust identifitseerida konkreetne eelis, mis hõlmab sellele vastavat riigi ressursside ülekandmist. Kohtuotsuse punktis 308 lisas ta, et kui võtta arvesse tõsist murrangut sündmuste jadas ning Prantsuse riigi käitumises 2002. aasta detsembris, siis komisjon ei toiminud õigesti, kui ta nentis selles etapis seose olemasolu riigi ressursside võimaliku kaasamise ning varasemate meetmete, see tähendab alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustega antud eeliste vahel, seda enam, et need meetmed olid olemuselt oluliselt erinevad detsembris 2002 võetud meetmetest. Selline seos abi mõiste moodustavate aspektide vahel, mis puudutavad erinevatel etappidel aset leidnud ja eraldiseisvaid faktilisi asjaolusid, on vastuolus nõudega, mis eeldab eelise ning riigi ressursside ülekandmise omavahelist seotust.
- 74 Üldkohus järeldas eespool punktis 58 viidatud 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse (EU:T:2010:216) punktis 309, et isegi kui komisjon võis eelise iseloomustamisel õigustatult arvestada kõiki sündmusi, mis leidsid aset enne Prantsuse riigi poolt detsembris 2002 vastu võetud lõplikku otsust toetada FT-d aktsionäri-laenu pakkumise kaudu ning mõjutasid seda, ei ole ta suutnud tõendada, et on toimunud riigi ressursside ülekandmine, mis on selle eelisega seotud. Üldkohtu sõnul asjaolu, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused ning 4. detsembri 2002. aasta teade tõid kaasa eelise FT kasuks, kuna need taastasid finantsturgude usalduse ning parandasid tema refinantseerimise tingimusi, ei too kaasa vastavalt riigieelarve vähenemist ega tekita piisavalt konkreetset majanduslikku riski sellel eelarvel lasuva kohustuse osas. Üldkohus märkis eelkõige, et selline eelis on eraldiseisev sellest, mida võidi anda aktsionäri-laenu pakkumise kaudu ning mida ei ole vaidlustatud otsuses piisavalt iseloomustatud.
- 75 Seetõttu otsustas Üldkohus eespool punktis 58 viidatud 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse (EU:T:2010:216) punktis 310, et komisjon eiras abi mõistet EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses, kui ta asus seisukohale, et aktsionäri-laenu pakkumine alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste kontekstis sisaldas eelise andmist FT-le, mille tagajärg oli riigi ressursside ülekandmine. Seega nõustus ta esiteks Prantsuse Vabariigi ja FT teise väite teise osa ning kolmanda väitega osas, milles need kritiseerivad abi mõiste kohaldamist ja tõdes teiseks, et ei ole vaja analüüsida Prantsuse Vabariigi ja FT teise väite esimesest osa ning kolmandat väidet osas, milles need vaidlustavad komisjoni poolt aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamise õiguspärasuse (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 311 ja 312). Arvestades, et vaidlustatud otsuse artikkel 1 tuleb õigusnormi rikkumise ning ilmsete hindamisvigade tõttu EÜ artikli 87 lõike 1 kohaldamisel tühistada, ei pidanud Üldkohus vajalikuks analüüsida ka Prantsuse Vabariigi ja FT esimest väidet ega Prantsuse Vabariigi neljandat väidet (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punkt 313).
- 76 Kolmandaks uuris Üldkohus kohtuasjas T-450/04 esitatud äriühingute Bouygues väidet, et vaidlustatud otsuse põhjendused on vastuolulised ning ebapiisavad, mis on vastuolus EÜ artikliga 253, ja lükkas selle tagasi (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punktid 314–324).

- 77 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades otsustas Üldkohus vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistada, tuginedes õigusvastasusele osutavatele põhjendustele, mis on välja toodud Prantsuse Vabariigi ja FT teises ja kolmandas väites (kohtuotsus, 21.5.2010, punkt 58 eespool, EU:T:2010:216, punkt 326).
- 78 Lõpuks otsustas Üldkohus eespool punktis 58 viidatud 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse (EU:T:2010:216), punktides 327–330, et seoses vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamisega nende väidete põhjal, mida Prantsuse Vabariik ja FT olid esitanud kohtuasjades T-425/04 ja T-444/04, on nende ning äriühingute Bouygues nõuded kohtuasjas T-450/04 ning AFORS-i nõuded kohtuasjas T-456/04 kõnesoleva otsuse artikli 2 tühistamiseks kaotanud oma eseme. Järelikult tõdes ta, et tühistamiskohtu otsas oli ära langenud otsuse tegemise vajadus.

2. Eelnev menetlus Euroopa Kohtus

- 79 Euroopa Kohtu kantseleisse vastavalt 4. ja 3. augustil 2010 saabunud äriühingute Bouygues (C-399/10 P) ja komisjoni (C-401/10 P) avaldustes esitati apellatsioonkaebus eespool punktis 58 viidatud 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse (EU:T:2010:216) peale.
- 80 Euroopa Kohtu president andis 28. veebruari 2011. aasta määrustes Saksamaa Liitvabariigile loa astuda mõlemasse menetlusse Prantsuse Vabariigi nõuete toetuseks.
- 81 Euroopa Kohtu presidendi 8. septembri 2011. aasta määrusega liideti need kaks kohtuasja menetluse suulise osa ja kohtuotsuse tegemise huvides.
- 82 Apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuses tühistas Euroopa Kohus 21. mai 2010. aasta otsuse, saatis kohtuasjad T-425/04, T-444/04 ja T-450/04 tagasi Üldkohtule, et viimane teeks otsuse esitatud väidete ja nõuete kohta, mille osas Euroopa Kohus ei ole otsust teinud, ja jättis kohtukulude küsimuse edaspidiseks otsustamiseks.
- 83 Kõigepealt tegi Euroopa Kohus otsuse apellatsioonkaebuste suhtes.
- 84 Selles osas uuris Euroopa Kohus esiteks äriühingute Bouygues'i apellatsioonkaebuse esimest väidet, et riigiabi mõistet on tõlgendatud liiga kitsalt, moonutatud on Prantsuse õigust ja Üldkohus on asjaolude õiguslikul kvalifitseerimisel eksinud siis, kui ta lükkas tagasi nende argumendid, millega nad soovisid tõendada, et komisjon rikkus õigusnormi, kui keeldus kvalifitseerimast alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi riigiabiks (apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsus, punktid 67–79).
- 85 Selles osas nentis Euroopa Kohus apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktis 76, et vaidlustatud otsuses ei võeta seisukohta äriühingute Bouygues 22. jaanuari 2003. aasta kaebuse suhtes osas, milles nad on väitnud, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused kujutavad iseendast riigiabi. Ta märkis eelkõige, et neid võeti arvesse üksnes osas, milles need on kõnealuse laenu hindamisel objektiivselt olulised, ja komisjon analüüsis neid avaldusi vaid üksnes ulatuses, milles need moodustasid tuvastatud abi konteksti (apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsus, punktid 73–75).
- 86 Seega leidis Euroopa Kohus apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktis 77, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis 21. mai 2010. aasta kohtuotsuse punktides 128 ja 131, et vaidlustatud otsuse artikkel 1 sisaldab komisjoni keeldumist kvalifitseerida alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused riigiabiks. Asjaolu, et komisjon ei võtnud äriühingute Bouygues kaebuse alusel seisukohta nende avalduste kui selliste riigiabiks kvalifitseerimise suhtes, ei saa iseenesest samastada otsusega nende kaebajate nõuded rahuldamata jätta.
- 87 Euroopa Kohus leidis apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktis 78 kokkuvõtvalt, et Üldkohus andis seega hinnangu küsimustele, mille kohta komisjon veel seisukohta ei olnud võtnud, ja ajas segamini haldus- ja kohtumenetluste erinevad etapid, mis on aga vastuolus komisjoni ja Euroopa

Kohtu pädevuste jaotamise ja ELT lepinguga ette nähtud õiguskaitsevahendite süsteemiga ning hea õigusemõistmise nõuetega. Järelikult otsustas ta apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktis 79, et äriühingute Bouygues apellatsioonkaebuse esimene väide ei ole tulemuslik.

- 88 Teiseks uuris Euroopa Kohus koos äriühingute Bouygues apellatsioonkaebuse teise väite esimest osa ja komisjoni apellatsioonkaebuse teise väite esimest osa, mille kohaselt rikuti õigusnormi, kui 4. detsembri 2002. aasta teate ja aktsionärialaenu pakkumise hindamisel kogumis kvalifitseeriti need riigiabiiks. Nimetatud menetlusosalised heidavad Üldkohtule sisuliselt ette seda, et viimane rikkus õigusnorme, kui nõudis riigiabi olemasolu tõdemiseks tiheda ühendava seose olemasolu ühelt poolt eelise, mis tuleb tuvastada eraldiseisvalt 4. detsembri 2002. aasta teate ja aktsionärialaenu pakkumise osas, ning teiselt poolt riigi ressursside kaasamise vahel, mis on võrdväärne ühe või teise tuvastatud eelisega ja neile vastav.
- 89 Apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktis 97 märkis Euroopa Kohus, et Üldkohus leidis esiteks, et komisjon oli kohustatud uurima iga riigipoolse sekkumise puhul individuaalselt, kas see andis riigi ressursside abil konkreetse eelise, ja teiseks, et ainult riigieelarve vähenemine või sellele lasuva kohustuse piisavalt konkreetne majanduslik risk, mis on tihedalt seotud tuvastatud eelisega ja sellele vastav, täidab tingimust, mis puudutab riigi ressurssidest rahastamist EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.
- 90 Kõigepealt uuris Euroopa Kohus esimest Üldkohtu antud hinnangut, millele viidati eespool punktis 89 (apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsus, punktid 98–105). Selles osas märkis Euroopa Kohus eelkõige, et kui riigi sekkumised toimuvad mitmesugustes vormides ja neid tuleb analüüsida nende tagajärgede kaudu, siis ei saa välistada, et mitut riigi järjestikust sekkumist tuleb EÜ artikli 87 lõike 1 kohaldamise eesmärgil käsitleda ühe sekkumisena (apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsus, punkt 103). Euroopa Kohtu sõnul võib selline olukord esineda eelkõige siis, kui järjestikused sekkumised, võttes eelkõige arvesse nende ajalist järjekorda, eesmärki ja ettevõtja olukorda nende sekkumiste hetkel, on niivõrd tihedalt omavahel seotud, et neid on võimatu eraldada (apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsus, punkt 104). Sellest järeldas Euroopa Kohus, et olles leidnud, et vajalik oli tuvastada riigieelarve vähenemine või sellele eelarvel lasuva kohustuse piisavalt konkreetne majanduslik risk, mis on tihedalt seotud kas 4. detsembri 2002. aasta teatest või aktsionärialaenu pakkumisest tuleneva konkreetse eelisega ja sellele vastav või selle vastusoorituseks olev, rikkus Üldkohus õigusnormi, kui kohaldas kriteeriumi, mis võimaldab kohe välistada, et neid riiklikke sekkumisi saaks nendevahelise seose ja nende tagajärgede alusel käsitleda ühe sekkumisena (apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsus, punkt 105).
- 91 Seejärel uuris Euroopa Kohus teist Üldkohtu antud hinnangut, millele viidati eespool punktis 89 (apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsus, punktid 106–110). Selles osas leidis Euroopa Kohus sisuliselt, et komisjon peab riigiabi olemasolu tuvastamiseks tõendama piisavalt otsest seost ühelt poolt kasusaajale antud eelise ja teiselt poolt riigieelarve vähenemise või eelarvel lasuva kohustuse piisavalt konkreetse majandusliku riski vahel, kuid vastupidi Üldkohtu tõdetule ei ole vaja, et selline vähenemine või isegi selline risk vastaks mainitud eelisele või oleks sellega võrdväärne, ega et selle vastusoorituseks oleks selline vähenemine või selline risk, ega et see oleks samalaadne riigi ressursside kaasamisega, millest see tuleneb (apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsus, punktid 109 ja 110).
- 92 Euroopa Kohus järeldas seega apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktis 111, et Üldkohus rikkus õigusnorme nii siis, kui ta kontrollis riigiabi andva riikliku sekkumise tuvastamist komisjoni poolt, kui ka siis, kui ta analüüsis seoseid tuvastatud eelise ja komisjoni poolt tuvastatud riigi ressursside kaasamise vahel. Sega tühistas ta vaidlustatud kohtuotsuse, märkides, et puudub vajadus analüüsida apellatsioonkaebuse teisi väiteid (apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsus, punktid 113 ja 114).

- 93 Teiseks nentis Euroopa Kohus, et tema käsutuses on vajalikud asjaolud asjas lõpliku kohtuotsuse tegemiseks esiteks kohtuasjas T-450/04 esitatud nõude suhtes tühistada vaidlusaluse otsuse artikkel 1 osas, milles komisjon keeldus kvalifitseerimast 2002. aasta juulis tehtud avaldusi riigiabiks, ning teiseks Prantsuse Vabariigi ja FT teise väite teise osa ja kolmanda väite suhtes, mille nad esitasid oma hagide põhjendamiseks kohtuasjades T-425/04 ja T-444/04 niivõrd, kui kõnealune väiteosa ja väide on suunatud vaidlusaluses otsuses välja toodud järelduse vastu, et Prantsuse riik on andnud FT-le eelise (apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsus, punktid 116–142).
- 94 Mis puudutab esimest osa, siis appellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktis 118 nentis Euroopa Kohus, et kohtuasjas T-450/04 hagiavalduses esitatud väited vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamiseks on tulemusel osas, milles komisjon keeldus kvalifitseerimast alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi riigiabiks.
- 95 Mis puudutab teist osa, siis esiteks märkis Euroopa Kohus appellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktis 126, et eelkõige nähtub vaidlusaluse otsuse põhjendustest 188 ja 189, et komisjon ei lähtunud riigiabi olemasolu tuvastamisel kohustusest, mille Prantsuse riik olevat 12. juuli 2002. aasta avaldust tehes omale võtnud.
- 96 Teiseks järeldas Euroopa Kohus appellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktis 129 vaidlustatud otsuse põhjenduste 194 ja 196 teatud lõikudest, et 4. detsembri 2002. aasta teade koos aktsionärialaenu pakkumisega andis eelise, mis tähendas riigi ressursside kaasamist EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses. Seejärel otsustas Euroopa Kohus selle kohtuotsuse punktides 130 ja 131, viidates sama kohtuotsuse punktidele 103 ja 104, et komisjon analüüsis õigesti koos neid kahte meetet, sest on ilmne, et esimest ei saanud teisest eraldada.
- 97 Kolmandaks otsustas Euroopa Kohus appellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktides 132–136, et komisjon leidis õigesti, et 4. detsembril 2002 avaldatud ja teatatud aktsionärialaenu pakkumine andis FT-le eelise EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses, võimaldades tal suurendada oma finantseerimisvahendeid ja rahustada turgu seoses oma võimega tähtaegadest kinni pidada. Riigi ressursside kaasamise tingimuse osas tõdes Euroopa Kohus appellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktis 137, et aktsionärialaenu pakkumine seisnes 9 miljardi euro suuruse krediidiini avamises ja kuigi on tõsi, et FT talle saadetud laenulepingut ei allkirjastanud, oleks ta võinud seda igal hetkel teha, andes endale nii õiguse saada viivitamatult selline summa. Sama kohtuotsuse punktis 138 selgitas Euroopa Kohus, et komisjon märkis vaidlustatud otsuses, et 5. detsembri 2002. aasta ettekandes investoritele kirjeldas FT Prantsuse riigi „krediidiini” kui viivitamatult kättesaadavat, et S & P teatas samal päeval, et Prantsuse riik annab viivitamatult aktsionärialaenu, et Prantsuse Rahvusassamblee rahanduskomisjonile on teada antud, et aktsionärialaen „[oli] juba FT kasutuses” ja et Moody’s teatas 9. detsembril 2002, et on kinnitatud, et „paika on pandud 9 miljardi euro suurune krediidiin”. Kohtuotsuse punktis 139 ütles Euroopa Kohus kokkuvõtvalt, et võttes arvesse esiteks 9 miljardi euro suurust võimalikku täiendavat kohustust riigi ressurssidele, järeldas komisjon õigesti, et eespool nimetatud eelis anti riigi ressurssidest EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses.
- 98 Lõpuks tõdes Euroopa Kohus appellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktides 140 ja 141, et kohtuasja staadium ei võimalda teha kohtuotsust Prantsuse Vabariigi ja FT teise ja kolmanda väite suhtes osas, milles need käsitlevad aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamist komisjoni poolt. Euroopa Kohus nentis, et sama kehtib ka Prantsuse Vabariigi ja FT esimese väite kohta, mis tugineb oluliste vorminõuete ja kaitseõiguste rikkumisele, Prantsuse Vabariigi neljanda väite kohta, mis tugineb põhjenduste puudumisele, ja seega äriühingute Bouygues nõude kohta tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 2. Järelikult otsustas Euroopa Kohus appellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktis 142 saata kohtuasjad T-425/04, T-444/04 ja T-450/04 tagasi Üldkohtule, et teha otsus mainitud väiteosa, väidete ja esitatud argumentide ning Euroopa Kohtule esitatud nõude kohta, mille osas ta ei ole otsust teinud.

Menetlus ja poolte nõuded pärast kohtuasja uueks arutamiseks saatmist

- 99 Pärast apellatsioonkaebuse kohta otsuse tegemist määrati kohtuasjad T-425/04 RENV, T-444/04 RENV ja T-450/04 RENV lahendamiseks Üldkohtu esimesele kojale laiendatud koosseisus.
- 100 Vastavalt 2. mai 1991. aasta kodukorra artikli 119 lõikele 1 esitas Prantsuse Vabariik kirjalikud märkused kohtuasjas T-425/04 RENV ja FT kohtuasjas T-444/04 RENV 31. mail 2013, ning komisjon mõlemas kohtuasjades 17. juulil 2013. Saksamaa Liitvabariik loobus nendes kohtuasjades märkuste esitamisest.
- 101 FT teavitas 22. juulil 2013 Üldkohut sellest, et alates 1. juulist 2013 on tema uus ärinimi Orange.
- 102 Kuna Üldkohtu kodade koosseis muutus, kuulub ettekandja-kohtunik nüüd Üldkohtu neljanda koja koosseisu, mistõttu kohtuasjad T-425/04 RENV, T-444/04 RENV ja T-450/04 RENV määrati lahendamiseks neljandale kojale laiendatud koosseisus.
- 103 Kuna ettekandja-kohtunikul esines takistus käesoleva asja läbivaatamisel osalemiseks, määras Üldkohtu president kohtuasja teisele ettekandja-kohtunikule ja eespool viidatud kohtuasjad määrati lahendamiseks Üldkohtu kuuendale kojale laiendatud koosseisus.
- 104 Kuna Üldkohtu kuuenda koja (laiendatud koosseisus) esimehe 27. juuni 2014. aasta määrusega kustutati esiteks äriühingud Bouygues kohtuasjast T-444/04 RENV menetlusse astujatena komisjoni nõuete toetuseks ja teiseks kustutati Üldkohtu registrist kohtuasi T-450/04 RENV, loobusid nimetatud äriühingud menetlusse astujatena menetluses osalemisest ja enda hagist.
- 105 Üldkohtu kuuenda koja (laiendatud koosseisus) esimehe 15. juuli 2014. aasta määrusega liideti kohtuasjad T-425/04 RENV ja T-444/04 RENV suuliseks menetlemiseks ja kohtuotsuse tegemiseks.
- 106 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (kuues koda laiendatud koosseisus) avada menetluse suulise osa. Üldkohtu 2. mai 1991. aasta kodukorra artiklis 64 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames palus Üldkohus pooli vastata teatud küsimustele, mida pooled etteantud tähtajal ka tegid.
- 107 Saksamaa Liitvabariik teavitas Üldkohut 8. augusti 2014. aasta kirjas, et ta ei osale kohtuistungil.
- 108 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 24. septembri 2014. aasta kohtuistungil.
- 109 Prantsuse Vabariik, keda toetab Saksamaa Liitvabariik, palub kohtuasjas T-425/04 RENV Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus täies ulatuses;
 - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 110 Kohtuasjas T-425/04 RENV palub komisjon Üldkohtul:
- jätta hagi põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
 - mõista kohtukulud välja Prantsuse Vabariigilt.
- 111 FT palub kohtuasjas T-444/04 RENV Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsus;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

112 Kohtuasjas T-444/04 RENV palub komisjon Üldkohtul:

— jätta hagi põhjendamatusesse tõttu rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja FT-lt.

113 Kohtuistungil palus komisjon Üldkohtul jätta kohtuasjas T-444/04 RENV hagi läbi vaatamata ka vastuvõetamatusesse tõttu.

Õiguslik käsitlus

1. Hagi vastuvõetavus kohtuasjas T-444/04 RENV

114 Kohtuistungil väitis komisjon, et FT hagi kohtuasjas T-444/04 RENV on põhjendatud huvi puudumise tõttu vastuvõetamatu. Kuna äriühingud Bouygues loobusid oma hagist ja apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsusega ei saadetud kohtuasja T-456/04 tagasi Üldkohtule, ei ole vaidlustatud otsuse artikkel 2 enam tühistamisnõude ese ja järelikult ei esine enam konkreetset, tekkinud ja olemasolevat riski, et FT-d võidakse kohustada asjaomast abi tagastama.

115 Kõigepealt tuleb märkida, et vastupidi komisjoni väidetule on vaidlustatud otsuse artikkel 2 jätkuvalt tühistamisnõude ese, sest nii Prantsuse Vabariik kui ka FT paluvad tühistada vaidlustatud otsus tervikuna. Vaidlustatud otsuse artikli 2 tühistamise nõuet uuritakse ka edaspidi punktides 264–270.

116 Mis puudutab seejärel FT nõuet tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 1, siis selles osas tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab põhjendatud huvi säilima kuni kohtuotsuse tegemiseni, vastasel juhul langeb asjas kohtuotsuse tegemise vajadus ära, mis eeldab, et hagi peab selle esitajale tooma selle lõpptulemuse kaudu mingit kasu (kohtuotsus, 7.6.2007, Wunenburger vs. komisjon, C-362/05 P, EKL, EU:C:2007:322, punkt 42, ja kohtumäärus, 7.12.2011, Fella vs. nõukogu, T-255/11, EU:T:2011:718, punkt 12).

117 Käesolevas asjas tuleb esiteks märkida, et vaidlustatud otsuse artikli 1 eesmärk on tekitada kohustuslikke õiguslikke tagajärgi FT-le, kuna ta on ainus ühisturuga kokkusobimatuks tunnistatud abimeetme alusel abi saaja.

118 Teiseks tuleb tõdeda, et sõltumatult küsimusest, kas FT-l on jätkuvalt mingisugune risk, et ta peab vaidlusaluse abi tagastama, või seda riski enam ei esine, on vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamisel nimetatud ettevõtja väidete alusel tagajärg, et selle abimeetme ebaseaduslikuks tunnistamine on algusest peale tühine ja selline õiguslik tagajärg muudaks tema õiguslikku olukorda ning annaks talle eelise.

119 Igatahes tuleneb kohtupraktikast, et hagejal võib säilida huvi nõuda liidu institutsiooni akti tühistamist, et ta saaks ühelt poolt vältida selle väidetava õigusnormi rikkumise kordumist tulevikus (vt kohtuotsus, 7.6.2007, Wunenburger vs. komisjon, C-362/05 P, EKL, EU:C:2007:322, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika) ning teiselt poolt selleks, et liidu kohus tuvastaks tema suhtes toime pandud õigusnormi rikkumise, mis võib olla aluseks võimalikule kahju hüvitamise nõudele, mille eesmärk on vaidlustatud aktiga põhjustatud kahju adekvaatne heastamine (vt selle kohta kohtuotsused, 5.3.1980, Könecke Fleischwarenfabrik vs. komisjon, 76/79, EKL, EU:C:1980:68, punktid 8 ja 9, ning 31.3.1998, Prantsusmaa jt vs. komisjon, C-68/94 ja C-30/95, EKL, EU:C:1998:148, punkt 74).

- 120 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et FT-l on tekkinud ja olemasolev huvi vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamiseks. Järelikult tuleb kohtustungil komisjoni poolt selle ettevõtja hagi suhtes esitatud vastuvõetamatuse väide tagasi lükata.

2. Vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamise nõue

Sissejuhatavad märkused

- 121 Kohtuasjas T-425/04 esitas Prantsuse Vabariik oma hagi põhjendamiseks neli väidet, mis on kõik suunatud vaidlustatud otsuse artikli 1 vastu, nimelt esiteks: vorminõuete ja kaitseõiguste rikkumine, teiseks: õigusnormi rikkumine EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses abi mõiste ning täpsemalt aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamisel, kolmandaks: ilmne viga alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste sisu või väidetavate tagajärgede hindamisel ning neljandaks: põhjenduse puudumine EÜ artikli 253 tähenduses. Prantsuse Vabariik selgitas 31. mai 2013. aasta kirjalikes märkustes, et ta jääb enda esimese ja neljanda väite juurde täies ulatuses ning teise ja kolmanda väite juurde osas, milles need puudutavad aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamist.
- 122 FT esitas kohtuasjas T-444/04 oma hagi põhjendamiseks kolm väidet, mis on kõik samuti suunatud vaidlustatud otsuse artikli 1 vastu ja vastavad sisuliselt Prantsuse Vabariigi poolt kohtuasjas T-425/04 esitatud esimesele kolmele väitele. FT selgitas 31. mai 2013. aasta kirjalikes märkustes, et ta jääb enda esimese väite juurde täies ulatuses ning teise ja kolmanda väite juurde osas, milles need puudutavad aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamist.
- 123 Nii Prantsuse Vabariik kui FT ja komisjon viitavad vastavalt 31. mail 2013 ja 17. juulil 2013 esitatud kirjalikes märkustes enda allesjäänud väidete osas kohtuasjades T-425/04 ja T-444/04 esitatud kirjalikes märkustest toodud argumentidele ja sõnastavad mõned täiendavad argumentid apellatsioonkaebuse kohta tehtud Euroopa Kohtu otsuses tehtud järeldusi arvestades.
- 124 Üldkohus peab vajalikuks uurida kõigepealt esimest väidet ja seejärel teist ja kolmandat väidet koos, kuna need mõlemad puudutavad aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamist.

Esimene väide, mille kohaselt on rikutud vorminõudeid ja kaitseõigusi

- 125 Prantsuse Vabariigi ja FT esimene väide koosneb kahest osast, millest esimene käsitleb vorminõuete ja teine kaitseõiguste rikkumist.

Vorminõuete rikkumine

– Poolte argumentid

- 126 Prantsuse Vabariik ja FT väidavad, et komisjon on rikkunud vorminõudeid, kuna ta ei laiendanud ametlikku uurimismenetlust selliselt, et sellega oleks hõlmatud ka 12. juuli 2002. aasta avaldus. Nende väitel ei ole see avaldus kaetud menetluse algatamise otsusega, ehkki tegemist on vaidlustatud otsuse põhjendustest 192–230 tulenevalt käesolevas asjas väidetava riigiabi esinemist näitava „keskse punktiga” ja järelikult „asjakohase fakti ja õigusküsimusega” määruse nr 659/1999 artikli 6 lõike 1 tähenduses.

- 127 Prantsuse Vabariik lisab, et komisjon ei saanud rajada oma argumentatsiooni sellele, et Prantsuse ametiasutused avaldasid üldiselt arvamust kolmandate huvitatud isikute märkuste ja 12. juuli 2002. aasta avaldust käsitleva 28. aprilli 2004. aasta raporti kohta, kuna need märkused ja see raport ei saa kuuluda komisjoni algatatud menetluse alla ega vabastada teda menetluse formaalsest laiendamisest.
- 128 Prantsuse Vabariik leiab samuti, et kui Prantsuse ametiasutused oleksid saanud väljendada enda seisukohta 12. juuli 2002. aasta avalduse suhtes, oleks komisjon pidanud seda seisukohta vaidlustatud otsuses arvesse võtma ja see otsus oleks võinud erineda tänasest otsusest.
- 129 Komisjon lükkab Prantsuse Vabariigi ja FT argumendid tagasi. Ta väidab, et käesolevas asjas on ta sisuliselt järginud määruses nr 659/1999 ette nähtud menetlusnorme.

– Üldkohtu hinnang

- 130 Tuleb meenutada, et komisjon peab algatama ametliku uurimismenetluse ja teavitama sellest asjassepuutuvaid isikuid, kui tal on pärast esialgset uurimist tõsiseid kahtlusi asjaomase meetme ühisturuga kokkusobivuse suhtes. Sellest ilmneb, et komisjoni ei saa kohustada esitama nimetatud menetluse algatamise teatises lõplikku analüüsi vaidlusaluse meetme kohta. Kuid samas peab komisjon piisavalt määratlema oma uurimise raamistiku, et mitte muuta sisutühjaks asjassepuutuvate isikute õigust esitada oma märkusi (kohtuotsus, 31.5.2006, Kuwait Petroleum (Nederland) vs. komisjon, T-354/99, EKL, EU:T:2006:137, punkt 85).
- 131 Seega peab menetluse algatamise otsus võimaldama asjassepuutuvatel isikutel tõhusalt osaleda ametlikus uurimismenetluses, mille raames neil peab olema võimalus esitada omapoolsed argumendid. Selleks on piisav, et pooled oleksid teadlikud põhjendustest, mis viisid komisjoni esialgse järelduseni, et asjaomane meede võib olla ühisturuga kokkusobimatu uus abi (kohtuotsused, 30.4.2002, Government of Gibraltar vs. komisjon, T-195/01 ja T-207/01, EKL, EU:T:2002:111, punkt 138, ja 23.10.2002, Diputación Foral de Guipúzcoa vs. komisjon, T-269/99, T-271/99 ja T-272/99, EKL, EU:T:2002:258, punkt 105).
- 132 Selles osas tuleneb määruse nr 659/1999 põhjendusest 8 ning sama määruse artikli 6 lõikest 1, et ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses peavad olema kokkuvõtlikult esitatud asjakohased faktid ja õigusküsimused ning see peab sisaldama esialgset hinnangut selle kohta, kas kavatsetud meetmel on abi iseloom, ja kahtlusi selle ühisturuga kokkusobivuse kohta, selleks et kõnealusel liikmesriigil ja teistel huvitatud pooltel oleks võimalik esitada märkusi ning sellega edastada komisjonile kogu teabe, mis on vajalik selleks, et hinnata abi kokkusobivust ühisturuga.
- 133 Neil asjaoludel tuleb määruse nr 659/1999 artikli 6 lõikes 1 toodud väljendist „asjakohased faktid ja õigusküsimused” aru saada nii, et silmas on peetud neid olulisi aspekte, mille alusel leiab komisjon menetluse selles staadiumis, et asjaomane meede võib olla ühisturuga kokkusobimatu.
- 134 Ühtlasi on ametliku uurimismenetluse eesmärk võimaldada komisjonil süvendada ja selgitada menetluse algatamise otsuses tekkinud küsimusi, eelkõige paludes asjaomasel liikmesriigil ja teistel huvitatud pooltel esitada märkusi, võib komisjon saada selle menetluse ajal teada uusi asjaolusid või et tema analüüs muutub. Selles osas tuleb meenutada, et kohtupraktika kohaselt võib komisjoni lõplik otsus sisaldada teatud erinevusi ametliku uurimismenetluse algatamise otsusest, ilma et viimane mõjutaks lõplikku otsust (kohtuotsus, 4.3.2009, Itaalia vs. komisjon, T-424/05, EU:T:2009:49, punkt 69). Hoolimata sellest, et riigiabi menetlust reguleerivad õigusnormid ei näe sõnaselgelt ette poolelioleva menetluse parandamise ja laiendamise otsust, on kohtupraktika järgi siiski lubatud, et kui komisjon saab pärast ametliku uurimismenetluse algatamise otsuse tegemist teada, et see otsus põhineb kas puudulikel asjaoludel või nende asjaolude valem õiguslikul kvalifikatsioonil, peab tal olema võimalik muuta oma seisukohta, võttes vastu parandamise otsuse (kohtuotsus, 20.9.2011, Regione

autonoma della Sardegna jt vs. komisjon, T-394/08, T-408/08, T-453/08 ja T-454/08, EKL, EU:T:2011:493, punktid 69–72). Selline otsus ei ole aga õigustatud juhul, kui ametliku uurimismenetluse algatamise otsuses määratletud uurimise piire ei ole selgelt muudetud ja kui komisjoni järelduse aluseks olnud faktid ja õigusküsimused on jäänud sisuliselt samaks.

- 135 Käesolevas asjas ei ole eelkõige vaidlustatud otsuse artiklit 1, selle otsuse põhjendusi 185–230 ja Üldkohtu järgnevaid hinnanguid teise väite uurimisel koos kolmanda väitega arvestades võimalik kahelda selles, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused ja eelkõige 12. juuli 2002. aasta avaldus, ehkki komisjon ei võtnud seda arvesse 4. detsembril 2002 avaldatud ja teatatud aktsionäri laenu pakkumise kontekstina, mängis olulist osa selle abimeetme õigusvastaseks kvalifitseerimisel.
- 136 Seega tuleb tõdeda, et – nagu seda leiavad õigesti ka Prantsuse Vabariik ja FT – 12. juuli 2002. aasta avaldus kujutab endast kahtlemata „asjakohast fakti ja õigusküsimust” määruse nr 659/1999 artikli 6 lõike 1 tähenduses ja seepärast pidi seda menetluse algatamise otsuses nimetama.
- 137 Tuleb siiski nentida, et see väite osa ei ole sisuliselt õige. Nimelt viidatakse menetluse algatamise otsuses lühidalt, kuid piisavalt alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustele, sealhulgas 12. juuli 2002. aasta avaldusele, ja nende osale komisjoni järeldustes.
- 138 Nimelt sõnastas komisjon menetluse algatamise otsuse punktis 70 üldise kinnituse: „riigiressursside kaasamist võiks juba sisaldada riigi teadaanne tema kohustumisest, kuivõrd see lubadus on tühistamatu ja loob selliselt turul ootuse ja usalduse efekti, mida peegeldab FT aktsia väärtuse tõus ja reitinguagentuuride positiivne reageerimine”. Samas punktis seob komisjon selle üldise kinnituse veelgi selgemalt Prantsuse ametiasutuste teatistes sisalduvate asjaoludega, mis viitavad üksnes 2002. aasta detsembri meetmetele, kirjeldades, et „[t]eadaanne [Prantsuse] riigi kohustumise kohta, ühendatult ettemaksu summa näiva võimaldamisega, sunnivad komisjoni rõhutama, et abi võiks tõepoolest olla vaadeldav abi osutamisenä isegi enne FT ja ERAP-i vahelise võimaliku kokkuleppe allkirjastamist seoses krediidiilini võimaldamisega”.
- 139 Nagu seda märgivad õigesti Prantsuse Vabariik ja FT, on selle teadaande puhul silmas peetud 4. detsembri 2002. aasta teadaannet. Siiski nähtub aga menetluse algatamise otsuse joonealusest märkusest nr 40, millele viidatakse selle otsuse punktis 70, et komisjon oleks saanud oma analüüsis arvestada alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi ja eelkõige 12. juuli 2002. aasta avaldust. Selles on nimelt rõhutatud, et „alates 2002. aasta juulist ja täpsemalt alates 2002. aasta septembrist oli [Prantsuse] riigi toetus FT-le turgu juba rahustanud”. Samamoodi tuleb märkida, et menetluse algatamise otsuse joonealuses märkuses nr 39 illustreeris komisjon eespool punktis 138 mainitud ootuse ja usalduse efekti turul, tsiteerides eelkõige ühte S & P avaldust, mille kohaselt: „[a]lates 2002. aasta juulist märkis [nimetatud reitinguagentuur], et FT aktsionäri, ettevõttest 56% omava Prantsuse riigi oodatud toetus [oli] tõenäoliselt üheks teguriks grupi reitingu säilitamisel investeerimisjärgus”.
- 140 Komisjon viitab juba menetluse algatamise otsuse punktides 83–85 FT sellise eelise olemasolu analüüsimise raames, mida viimane ei oleks saanud tavalistel turutingimustel, mitte üksnes aktsionäri laenu pakkumise olemasolule, vaid ka sellele eelnenud avaldusele, selgitades seejärel selle otsuse joonealuses märkuses nr 48, et „[j]uba varasematest Prantsuse ametivõimude avaldustest võis aru saada, et nad on valmis osalema rekapitalizeerimises, mis omab positiivset mõju turule ja suurendab FT reitingu perspektiivi”.
- 141 Nende erinevate tuvastuste alusel tuleb järeldada, et menetluse algatamise otsuses on piisavalt viidatud alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustele, sealhulgas 12. juuli 2002. aasta avaldusele, ja menetluse algatamise otsus sisaldab olulisi andmeid, mille abil on näha, et komisjon ei piirdunud enda analüüsis talle 4. detsembril 2002 teada antud meetmetega, vaid sai hinnata neid koos nendele eelnenud sündmustega. Viimase punkti osas kirjeldatakse menetluse algatamise otsuses piisavalt selgelt ja täpselt Prantsuse riigi strateegiat väljendada alates 2002. aasta juulist avalikult oma toetust FT-le, mille

eesmärk oli taastada turgude usaldus ja tagada FT reitingu säilimine. Nii ilmneb menetluse algatamise otsusest, et komisjon soovis juba palju varem esitada küsimusi Prantsuse valitsuse varasemate avalduste ja teatiste täpse rolli ja mõju kohta.

- 142 Seega tuleb tõdeda, et menetluse algatamise otsus võimaldas Prantsuse Vabariigil ja FT-l piisavalt teada saada asjaomase uurimise ulatusest ja komisjoni mõttekäigust, mille põhjal ta leidis, et asjaomased meetmed võisid kujutada endast ühisturuga kokkusobimatut abi, ning esitada ametlikus uurimismenetluses tõhusalt enda märkused.
- 143 Nagu seda kirjeldatakse edaspidi esimese väite teise osa uurimise raames, toimus ametlikus uurimismenetluses igatahes laiem arutelu alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste juriidilise ja majandusliku mõju üle ja selle raames said nii Prantsuse Vabariik kui ka FT esitada enda seisukoha selles küsimuses konkreetselt ja põhjalikult. Seega, isegi juhul kui asuda seisukohale, et menetluse algatamise otsuses ei ole viidatud piisaval määral 12. juuli 2002. aasta avaldusele ja komisjon on õigusvastaselt jätnud ametliku uurimismenetluse parandamise ja laiendamise otsuse kinnitamata, tuleb kokkuvõtvalt järeldada, et tagatud on poolte õigus olla ära kuulatud ja menetluses osaleda.
- 144 Järelikult tuleb Prantsuse Vabariigi ja FT esimese väite esimene osa põhjendamatus tõttu tagasi lükata.

Kaitseõiguste rikkumine

– Poolte argumendid

- 145 Prantsuse Vabariik ja FT väidavad, et komisjon rikkus nende kaitseõigusi sellega, et neile ei antud haldusmenetluses võimalust tõhusalt esitada oma seisukohta selle uuendusliku lähenemisviisi kohta, mille alusel järeldati käesolevas asjas riigiabi olemasolu ja mis seisnes selles, et 12. juuli 2002. aasta avaldused võeti aluseks 2002. aasta detsembris teatatud meetmete kvalifitseerimisel. Komisjon kasutas sellist lähenemisviisi nimelt esimest korda käesolevas asjas vaidlustatud otsuses. Seega ei olnud Prantsuse Vabariigil ja FT-l võimalik enne selle otsuse vastuvõtmist esitada oma arvamust 2002. aasta juulis tehtud avalduste juriidilise ja majandusliku mõju suhtes aktsionäri laenu pakkumise kvalifitseerimisele riigiabi eeskirjadest tulenevalt.
- 146 Prantsuse Vabariik tõdeb, et komisjon ei saanud rajada oma argumentatsiooni sellele, et Prantsuse ametiasutused said väljendada enda seisukohta kolmandate huvitatud isikute märkuste ning 22. märtsi ja 28. aprilli 2004. aasta raportite kohta, milles käsitleti valdavas osas 12. juuli 2002. aasta avalduse õiguslikku iseloomu ja selle mõju turule, et järeldada viidatud kaitseõiguste täielikku järgimist, sest kolmandate huvitatud isikute ja ekspertide seisukohad on siduvad üksnes nende enda suhtes. Samamoodi märgivad Prantsuse Vabariik ja FT, et nende poolt haldusmenetluses kolmandate huvitatud isikute märkuste ja nende kahe raporti suhtes esitatud märkuste ainus eesmärk oli vaielda vastu seisukohale, mille kohaselt kujutas see avaldus ise endast riigiabi.
- 147 Ühtlasi viitas Prantsuse Vabariik uuesti sellele, et komisjon oleks pidanud laiendama ametlikku uurimismenetlust nii, et see oleks hõlmanud ka 12. juuli 2002. aasta avaldust. Komisjon oleks pidanud vähemalt saatma kirja Prantsuse ametiasutustele, et teavitada neid käesolevas asjas uuendusliku lähenemisviisi kasutamisest ja paluma neil esitada selle kohta oma märkused.
- 148 Lõpuks väidavad Prantsuse Vabariik ja FT, et kui neile oleks antud võimalus väljendada tõhusalt enda seisukohta 12. juuli 2002. aasta avalduse ja komisjoni uuendusliku lähenemisviisi kohta, oleks komisjon pidanud seda seisukohta arvestama vaidlustatud otsuses, mis oleks kahtlemata olnud erinev tänasest otsusest. Nimelt nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 263, et kui komisjon ei oleks saanud teatatud meetmete analüüsimisel seda avaldust arvesse võtta, ei oleks ta riigiabi olemasolu tuvastanud.

149 Komisjon lükkab Prantsuse Vabariigi ja FT argumendid tagasi.

– Üldkohtu hinnang

150 Kõigepealt tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on kaitseõiguse austamine kõigis isiku vastu algatatud menetlustes, mis puudutavad tõenäoliselt isiku õigusi kahjustavat akti, liidu õiguse üldpõhimõtte ja see tuleb tagada ka vastavate erinormide puudumisel (kohtuotsused, 10.7.1986, Belgia vs. komisjon, 234/84, EKL, EU:C:1986:302, punkt 27, ja 30.3.2000, Kish Glass vs. komisjon, T-65/96, EKL, EU:T:2000:93, punkt 32).

151 Esiteks tuleb uurida, kas Prantsuse Vabariigi kaitseõigusi on rikutud.

152 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb EÜ artikli 88 lõike 2 alusel läbiviidava uurimismenetluse käigus kaitseõiguse tagamiseks anda asjaomasele liikmesriigile võimalus esitada oma seisukohad esitatud faktiliste asjaolude ning tema väidetava liidu õiguse rikkumise tõestuseks komisjoni poolt saadud dokumentide õigsuse ja asjassepuutuvuse kohta ning kolmandate huvitatud isikute poolt esitatud märkuste kohta vastavalt EÜ artikli 88 lõikele 2. Kui liikmesriigile ei ole antud võimalust nende märkuste kohta arvamust avaldada, ei või komisjon neid oma otsuses selle liikmesriigi vastu kasutada (vt kohtuotsus, 15.11.2011, komisjon ja Hispaania vs. Government of Gibraltar ja Ühendkuningriik, C-106/09 P ja C-107/09 P, EKL, EU:C:2011:732, punkt 165 ja seal viidatud kohtupraktika).

153 Tuleb nentida, et kohtutoimikust nähtuvalt on Prantsuse Vabariik esitanud oma põhjaliku seisukoha tegelikkuse ning esitatud faktide ja asjaolude asjakohasuse kohta ning kolmandate huvitatud isikute märkuste suhtes, mistõttu on eespool punktis 152 meenutatud kohtupraktikast nähtuvad kohustused täielikult täidetud.

154 Mis puudutab täpsemalt 12. juuli 2002. aasta avaldust, siis lisaks sellele, et menetluse algatamise otsuses on sellele piisavalt viidatud (vt eespool punktid 130–142), tuleb nentida, et Prantsuse Vabariik on saanud komisjoni välisnõustajate 22. märtsi ja 28. aprilli 2004 raportid, mis käsitlevad just nimelt alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste ja eelkõige 12. juuli 2002. aasta avalduse juriidilist iseloomu ja mõju turgudele, ning nende suhtes üldiselt enda arvamust avaldanud 10. juuni 2004. aasta seisukohas.

155 Eelnevalt oli Prantsuse Vabariik juba avaldanud 29. juuli 2003. aasta seisukohas enda arvamust eelkõige äriühingute Bouygues 11. aprilli 2003. aasta märkuste suhtes, mis sisaldasid samuti pikki arutelusid alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste, mille hulgas on ka 12. juuli 2002. aasta avaldus, õigusliku ja majandusliku mõju üle.

156 Lisaks on Prantsuse Vabariik – nagu ta kinnitas vastuseks Üldkohtu esitatud küsimusele 24. septembri 2014. aasta kohtuistungil – juba saanud väljendada enda seisukohta alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste tagajärgede kohta 16. ja 23. juunil 2004 aset leidnud kohtumistel komisjoni talitustega.

157 Ühtlasi ei saanud Prantsuse Vabariik tugineda argumendile, et 28. aprilli 2004. aasta raporti ja mõne huvitatud isiku märkuste keskne tees, mille kohaselt kujutas 12. juuli 2002. aasta avaldus ise endast riigiabi, kinnitab tegelikkuses üksnes seda, et selle avalduse õigusliku ja majandusliku mõju üle toimusid arutelud ja komisjon soovis seda küsimust selgitada.

158 Samuti ei saa Prantsuse Vabariik tugineda oma argumentatsioonis asjaolule, et komisjonile ei ole siduvad huvitatud poolte märkused ega tema enda ekspertide aruanded. Kuigi need ei ole tegelikult komisjonile siduvad, peab komisjon neid riigiabi käsitlevate asutamislepingu alussätete hea haldamise huvides uurima (vt selle kohta kohtuotsus, 2.4.1998, komisjon vs. Sytraval ja Brink's France, C-367/95 P, EKL, EU:C:1998:154, punkt 62). Oluline on, et alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste õigusliku ja majandusliku mõju üle oleks haldusmenetluses arutatud ja nii see käesolevas asjas ka oli.

- 159 Samuti ei saa nõustuda Prantsuse Vabariigi argumendiga, et komisjon lähtus riigiabi tuvastamisel väidetavalt uuenduslikust lähenemisviisist. Nimelt ei pea komisjon enne lõpliku otsuse tegemist tutvustama asjaomasele liikmesriigile ja teistele huvitatud isikutele õiguslikku hinnangut, mida ta kavatses otsuses kohaldada ja seda ka juhul, kui hinnang võib olla uuenduslik. Selles osas tuleb vastavalt kohtupraktikale meelde tuletada, et riigiabi puudutavatest sätetest ega kohtupraktikast ei tulene komisjoni kohustust kuulata ära riigiabi saajat seoses tema õigusliku hinnanguga kõnealusele meetmele või teavitada asjaomast liikmesriiki – ja, *a fortiori*, abi saajat – oma seisukohast enne otsuse vastuvõtmist, kui nii huvitatud isikutele kui ka liikmesriigile on antud võimalus oma märkusi esitada (vt kohtuotsus, 8.7.2004, Technische Glaswerke Ilmenau vs. komisjon, T-198/01, EKL, EU:T:2004:222, punkt 198 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 160 Eeltoodust nähtub, et Prantsuse Vabariik ei ole põhjendanud seda, et tema kaitseõigusi oleks rikutud.
- 161 Teiseks tuleb FT osas meenutada, et haldusmenetlus algatatakse üksnes asjaomase liikmesriigi suhtes. Üksnes asjaomane riik kui vaidlustatud otsuse adressaat võib tugineda tõelistele kaitseõigustele (vt kohtuotsus, 1.7.2009, Operator ARP vs. komisjon, T-291/06, EKL, EU:T:2009:235, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika). Abi saanud ettevõtjad loetakse selles menetluses ainult asjassepuutuvateks isikuteks EÜ artikli 88 lõike 2 tähenduses (kohtuotsus, 16.12.1999, Acciaierie di Bolzano vs. komisjon, T-158/96, EKL, EU:T:1999:335, punkt 42). Kohtupraktikas antakse selle sätte alusel algatatud haldusmenetluses asjassepuutuvatele isikutele komisjoni jaoks teabeallika roll. Sellest järeldub, et asjassepuutuvatel isikutel, kellel ei ole kaugeltki selliseid õigusi nagu isikutel, kelle suhtes menetlus on algatatud, on ainult õigus olla haldusmenetluses kaasatud niivõrd, kui võrd see on antud juhul esinevaid asjaolusid arvestades asjakohane (kohtuotsused, 25.6.1998, British Airways jt vs. komisjon, T-371/94 ja T-394/94, EKL, EU:T:1998:140, punktid 59 ja 60, ning 6.3.2003, Westdeutsche Landesbank Girozentrale ja Land Nordrhein-Westfalen vs. komisjon, T-228/99 ja T-233/99, EKL, EU:T:2003:57, punkt 125).
- 162 Siiski ei lähe huvitatud isikute õigus teabe saamisele kaugemale õigusest olla komisjoni poolt ära kuulatud. Eelkõige ei tähenda see üldist õigust väljendada seisukohta kõigi ametlikus uurimismenetluses tõstatatud ja põhimõttelist tähtsust omada võivates küsimustes (vt kohtuotsus, 30.11.2009, Prantsusmaa vs. komisjon, T-427/04 ja T-17/05, EKL, EU:T:2009:474, punkt 149 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 163 Käesolevas asjas tuleb nentida, et FT menetlusõigusi huvitatud isikuna on täielikult järgitud. Komisjon teavitas kõiki huvitatud isikuid, sealhulgas FT-d riigiabi meetmeid puudutava menetluse algatamisest, avaldades 12. märtsi 2003. aasta Euroopa Liidu Teatajas kutse märkuste esitamiseks vastavalt EÜ artikli 88 lõikele 2, menetluse algatamise otsuse ja selle kokkuvõtte. Selles otsuses esitas komisjon selgelt põhjused, miks tema esialgse järelduse kohaselt on asjaomaste meetmete puhul tegemist riigiabiga (menetluse algatamise otsuse põhjendused 68–71, 81–106 ja 109–115) ning analüüsis selle abi võimalikku kokkusobivust ühisturuga (menetluse algatamise otsuse põhjendused 121–132). Nagu FT on ka kirjalikult selgelt tunnistanud, sai ta esitada oma seisukoha komisjoni poolt nimetatud otsuses esitatud erinevate asjaolude ja väidete suhtes.
- 164 Pealegi tuleneb eespool punktides 130–142 esitatud kaalutlustest, et menetluse algatamise otsuses viidati piisavalt 12. juuli 2002. aasta avaldusele ning et komisjon ei pidanud huvitatud isikute menetlusõigustest tulenevalt tegema otsust menetluse laiendamise kohta ega selgitama ametlikus uurimismenetluses üksikasjalikumalt oma hinnangut sellele avaldusele.
- 165 Lisaks tuleb igal juhul tõdeda, et analüüsidest isegi kaitseõiguste aspektist, millele FT väite selle osa toetuseks tugines, ei ole neid õigusi käesoleval juhul tähelepanuta jäetud.
- 166 Kohtutoimikust ilmneb nimelt, et kuigi komisjonil ei olnud mingit kohustust seda teha, edastas ta 22. märtsi ja 28. aprilli 2004. aasta aruanded FT-le, kes on neid ulatuslikult kommenteerinud ametlikus uurimismenetluses esitatud mitmes õiguslikus ja majandusanalüüsis, mille eesmärk oli

näidata, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused ei olnud riigiabi. Samuti tuleneb kohtutoimikust, et FT edastas komisjonile 12. jaanuari 2004. aasta aruande, mille oli eeskätt huvitatud isikute seisukohtadele tuginedes koostanud üks tema õigusekspert. Muus osas tuleb viidata eespool punktides 157–159 esitatud kaalutlustele, mis kehtivad ka FT suhtes.

- 167 Eeltoodust lähtudes tuleb esimese väite teine osa põhjendamatusse tõttu tagasi lükata. Seega tuleb esimene väide tervikuna tagasi lükata.

Teine ja kolmas väide, mille kohaselt on aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamisel rikutud õigusnorme ja tehtud ilmseid hindamisvigu

Poolte argumendid

- 168 Teise väitega rõhutavad Prantsuse Vabariik ja FT eelkõige seda, et komisjon kohaldas aruka erainvestori kriteeriumi valesti.
- 169 Seoses sellega heidavad Prantsuse Vabariik ja FT komisjonile esiteks ette, et viimane kohaldas kõnealust kriteeriumi alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustele – ja peamiselt 12. juuli 2002. aasta avaldusele –, kuigi neid ei saanud kvalifitseerida riigiabiks, sest need ei tähendanud riigi ressursside kasutamise tühistamatut kohustust. Prantsuse Vabariik ja FT lükkavad tagasi komisjoni teesi, et need avaldused ja 2002. aasta detsembri meetmed on FT päästmise pideva protsessi osa, väites, et ühtegi selle protsessi „sündmustest” eraldi võttes ei saa kvalifitseerida riigiabiks ja et selle protsessi lähtekohaks ei ole mingi riigipoolne kohustus. Nad lisavad, et paradoksaalselt viiks kõnealune tees selleni, et liikmesriigilt võetakse võimalus teostada hoolikalt ja ettevaatlikult oma aruka investori kohustust, kindlustamaks, et kõik asjakohased tingimused on enne mis tahes kohustuse võtmist täidetud. Lõpetuseks ei ole 12. juuli 2002. aasta avalduse esemeks olevad kavatsused erinevad sellest, mis oleks pidanud samasugustel asjaoludel olema eraaktsionäril.
- 170 Teiseks väidavad Prantsuse Vabariik ja FT, et komisjon ei tohtinud kohaldada aruka erainvestori kriteeriumi kahele eraldiseisvale sündmusele – alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustele ja 2002. aasta detsembri meetmetele –, mis ei ole üks ja sama sekkumine. Riigi sekkumised, mille osas on Euroopa Kohus apellatsioonkaebuse kohta tehtud otsuses leidnud, et ei saa juba ette välistada, et neid võib käsitada ühe sekkumisena, olid 4. detsembri 2002. aasta teade ja aktsionärialaenu pakkumine. Seega ei arvanud kohus, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused ja 2002. aasta detsembri meetmed kujutavad endast ühte sekkumist. Igal juhul ei ole praeguses asjas täidetud apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktides 103 ja 104 Euroopa Kohtu esitatud kriteeriumid, et teha kindlaks juhtumid, mil järjestikused sekkumised on niivõrd tihedalt omavahel seotud, et neid on võimatu üksteisest eraldada.
- 171 Kolmandaks väidavad Prantsuse Vabariik ja FT, et leides, et 2002. aasta detsembri meetmeid tuleb analüüsida mitte selle kuupäeva seisuga, mil nad vastu võeti, vaid seoses eelneva olukorraga alates 2002. aasta juulist, võtmata lisaks arvesse nende kuupäevade vahelisel ajal aset leidnud sündmusi, on komisjon kohaldanud aruka erainvestori kriteeriumi valesti. Nad vaidlustavad komisjoni etteheite, mille kohaselt oli 2002. aasta detsembri olukord 12. juuli 2002. aasta avaldusest „nakatunud” ja ei vastanud seega enam tavalistele turutingimustele. Prantsuse Vabariik ja FT lisavad, et selline lähenemine, mida kasutab käesoleval juhul komisjon, on ilmselgelt vastuolus õiguskindluse põhimõttega, sest kõnealune lähenemine jätab liikmesriigid ja asjaomased ettevõtjad riigiabi mõiste subjektiivse, ebamäärase ja meelevaldse tõlgenduse meelevaldale.
- 172 Kolmandas väites heidavad Prantsuse Vabariik ja FT komisjonile ette, et aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamisel on ta teinud ilmseid hindamisvigu.

- 173 Seoses sellega paneb Prantsuse Vabariik komisjonile sisuliselt süüks seda, et too leidis, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi võisid turud käsitada kohustuse võtmisena Prantsuse riigi poolt. Prantsuse Vabariik väidab, et 12. juuli 2002. aasta avalduse ajal ei olnud veel otsustatud nende meetmete olemus, mida Prantsuse riik kavatses FT suhtes võtta, ning konkreetselt ei olnud tehtud ühtegi investeerimisotsust, mida oleks võinud kvalifitseerida Prantsuse riigi kindla kohustusena. Pealegi on komisjoni väide vastuolus majandusministri poolt selles deklaratsioonis esitatud väga üldiste ja ebatäpsete kavatsustega, millest ilmneb, et riigi võimalik sekkumine toimub turutingimustel ja ainult ettevõtja tõendatud rahaliste raskuste korral, kuid antud kuupäeval ei olnud olukord selline. Mis puutub lepingutesse, mis oli Prantsuse valitsusel reitinguagentuuridega 2002. aasta juulis, siis need ei olnud ebatavalised ega erakordsed, vaid kuulusid enamusaktsionäri vastutusalasse, kusjuures sellise aktsionäri arukas käitumine tähendab muu hulgas ka seda, et ta jälgib regulaarselt ja tähelepanelikult oma ettevõtjate reitingut.
- 174 FT omakorda väidab esiteks, et komisjon on teinud ilmse hindamisvea, kui ta järeldas, et võrreldav investor, kes oleks olnud Prantsuse riigiga samas olukorras, ei oleks saanud teha alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi. Ta kinnitab, et 12. juuli 2002. aasta avaldusega püüdis Prantsusmaa, tuginedes enda kui maksejõulise ja usaldusväärse võlausaldaja ja võlgniku mainele, lihtsalt mõjutada turgude reaktsiooni. Ta kasutas ära finantsturgude toimimist reguleerivaid erieeskirju, et stabiliseerida FT majanduslikku olukorda; samamoodi oleks võinud toimida sarnasesse olukorda sattunud eraaktsionär. Asjaomasest avaldusest ilmneb selgelt, et Prantsuse riik ei olnud veel otsustanud kindlalt ja tühistamatult sekkuda. 13. septembri ja 2. oktoobri 2002. aasta avaldused on sama üldised ja ebatäpsed. FT lisab muu hulgas, et alates poolaasta raamatupidamisaruannete – mis näitasid häid tegevustulemusi, kuid tasakaalustamata kapitali struktuuri – avaldamisest 12. septembril 2002, võttis Prantsuse riik adekvaatsed meetmed.
- 175 Teiseks leiab FT, et komisjon ei ole näidanud, et 12. juuli 2002. aasta avaldusel oli turgude olukorrale nakatav mõju, mis kestis kuni 2002. aasta detsembrini.
- 176 Seoses teise väitega heidab komisjon Prantsuse Vabariigile ja FT-le esiteks ette kõne all oleva toimingu staatilist ja „fotograafilist” tõlgendamist ning vaidlustatud otsuse kitsast, osalist ja valet tõlgendamist. Siiski ei ole aktsionäri-laenule eelnevaid sündmusi võimalik osadeks jaotatult analüüsida. Komisjon märgib, et vaidlustatud otsuse põhjendustes 187 ja 222 ning järgmised selgitas ta pealegi põhjusi, miks ta peab alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi ning aktsionäri-laenu koos analüüsima. Komisjon väidab, et arvestades 12. juuli 2002. aasta avalduse ning aktsionäri-laenu pakkumise vahelist sisulist ja majanduslikku seost, oli vaja analüüsida kogu Prantsuse riigi käitumist alates 2002. aasta juulist. Ta lisab, et Prantsuse ametivõimude strateegia oli osa pidevast FT päästmiseks mõeldud tegevusest, mis ei piirdunud 2002. aasta detsembrini sündmustega.
- 177 Peamiste sündmuste jada, nagu on kirjeldatud vaidlustatud otsuse põhjendustes 36–56, näitab selgelt Prantsuse Vabariigi väljendatud kavatsust toetada FT-d, et takistada tema reitingu igasugust hilisemat langemist. Sellega seoses ei uurinud finantsturud, kas alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused olid siduvad või mitte ning kas need väljendavad tühistamatut kohustust või mitte. Arvestades FT aktsiakursi tõusu pärast 12. juuli 2002. aasta avaldust, siis Prantsuse riigi jäetud mulje, et kohustus oli siduv, oli pigem see, mis oli reitinguagentuuride ning turgude arusaama jaoks otsustav. Seetõttu ei ole küsimus, kas alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused olid abi või mitte, enam asjakohane, kuna nende alates 2002. aasta detsembrist tehtud avalduste materialiseerumise hetkel aktsionäri-laenu pakkumise vormis oli esiteks kindlaks tehtud, et kohustus oli tol hetkel tühistamatu ning teiseks, et see ei olnud kooskõlas erainvestori kriteeriumiga, kuna see ei toimunud tavalistes turutingimustes.
- 178 Komisjoni arvates ei oleks erainvestor teinud selliseid avaldusi, nagu tegid Prantsuse ametivõimud alates 2002. aasta juulist. Võttes arvesse FT finantsolukorra suurt tasakaalustamatust 2002. aastal, asjaolu, et juhtkonna välja kuulutatud võlgadest vabanemise plaan hinnati teostamatuks, seda, et FT oli kaotanud turgude usalduse, asjaolu, et sel ajal ei olnud võetud ühtegi meetet parandamaks FT juhtimist ja tulemusi ega olnud tellitud ühtegi põhjalikku auditit, ning asjaolu, et Prantsuse valitsusel

ei olnud tema enda sõnul selget ideed, millist lahendust FT kriisi lahendamiseks kasutada, siis oleks arukas erainvestor olnud oma avaldustes turgude veenmiseks palju ettevaatlikum. Komisjon meenutab, et käesolevas asjas leidis ta, et tal ei ole piisavalt tõendeid, et tõestada ümberlükkamatult, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused väljendasid niisuguse tühistamatu kohustuse võtmist, mis hõlmas riigi ressursside kaasamist, ja kujutasid endast seega abi EÜ artikli 87 tähenduses. Tal oli siiski õigus kontrollida, kas sellistes tingimustes nagu 2002. aasta juuli tingimused oleks arukas erainvestor võtnud sama riski, milleks oli esiteks majanduslik risk, mis oli seotud nende avalduste usaldusväärusega turul, ning teiseks õiguslik risk, kuna neid avaldusi oleks võinud mitmes siseriiklikus õiguskorras pidada siduvaks. Ta järeldas sellest, et alates 2002. aasta juulist oli muutunud võimatuks võrrelda avalik-õigusliku investori käitumist erainvestori käitumisega tavalises turuolukorras, kuna ükski erainvestor ei oleks olnud võimeline mõjutama turgu nii, nagu seda tegid Prantsuse ametivõimud oma avaldustega alates 2002. aasta juulist. Seetõttu jõudis ta järeldusele, et aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamine ainult 2002. aasta detsembri olukorrale oli moonutatud, sest alates sellest hetkest ei olnud enam võimalik anda FT olukorrale hinnangut tavaliste turutingimuste alusel.

- 179 Komisjon lükkab tagasi etteheite, mille kohaselt takistab tema positsioon liikmesriike käitumast aruka investorina. Ta piirdub Prantsuse riigi ja erainvestori käitumise võrdlemisega selle protsessi jooksul, mis viis riigi toetuse konkretiseerimiseni aktsionärialaenu vormis, kuna see laen kujutab endast tema põhimõttelise otsuse materialiseerumist, toetada FT-d asjakohaste meetmetega, mis tehti teatavaks alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustega. Siiski sisaldas turu suhtes selle selge ja kategoorilise kohustuse avalik väljendamine finantsriske, mida erainvestor ei oleks sellise ettevaatamatusega võtnud, vähemalt mitte enne täieliku teabe saamist FT majandusliku olukorra kohta. Prantsuse ametivõimud tunnistasid ise haldusmenetluse käigus, et 12. juulil 2002 ei olnud nad teadlikud FT täpsest olukorrast ega tõhusatest meetmetest selle saneerimiseks. Sellises olukorras oleks kõik arukad investorid vältinud avalduste tegemist, mis oleks võinud kaasa tuua endale kohustuse võtmise – isegi tulevikus – ja mis oleks võinud ohtu seada nende endi rahalise olukorra turgudel.
- 180 Teiseks väidab komisjon, et ta ei ole rikkunud õigusnormi, kui ta leidis, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi ning 4. detsembril 2002 avaldatud ja teatatud aktsionärialaenu tuleb EÜ artikli 87 lõike 1 seisukohast analüüsida koos. Ta kinnitab, et apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktides 103 ja 104 Euroopa Kohtu poolt esitatud kriteeriumid on käesoleval juhul täidetud ja et selle otsuse punktides 3–19 sisalduvatest vaidluse asjaolude kirjeldustest tuleneb ilmselgelt, et nende avalduste ja pakkumise vahel on tihe ja lahutamatu seos. Selle kohta rõhutab komisjon esiteks, et vaidlusalused riigi sekkumised toimusid ajaliselt lähestikku ja olid kõik osa FT päästmise üldisest strateegiast, ja teiseks, et nende erinevate sekkumiste ainus eesmärk oli vältida FT tõsist likviidsuskriisi 2003. aastal, ning kolmandaks, et 2002. aasta juuli ja detsembri vahelisel ajal FT olukord oluliselt ei muutunud.
- 181 Kolmandaks vaidleb komisjon vastu Prantsuse Vabariigi ja FT väitele, et komisjon ei või aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamiseks 2002. aasta detsembri meetmetele võtta arvesse 2002. aasta juuli olukorda. Ta lükkab tagasi nende väite, mille kohaselt oleks ta pidanud arvesse võtma ainult 2002. aasta juuli olukorda, jättes seega tähelepanuta nimetatud kuupäeva ja 2002. aasta detsembri vahelisel ajal võetud meetmed. Komisjoni sõnul olid kõik pärast 2002. aasta juulit Prantsuse ametivõimude poolt võetud meetmed 12. juuli 2002. aasta avaldusega „nakatatud” kontekstis. Pangakonsortsiumi oleks seega saanud 2002. aasta septembris kokku kutsuda ainult seetõttu, et FT reitingut võidi tänu sellele avaldusele säilitada. Komisjon kordab, et aktsionärialaenu pakkumine tähendab üksnes 2002. aasta juulis avalikult väljendatud FT toetamise põhimõttelise otsuse materialiseerumist. Kuna aruka erainvestori kriteeriumi kohaldati selle materialiseerumise kuupäeval, siis ei saa komisjonile ette heita õiguskindluse põhimõtte tähelepanuta jätmist.
- 182 Seoses kolmanda väitega kinnitab komisjon esiteks, et Prantsuse riigi otsus FT-d toetada oli alates 12. juulist 2002 „põhimõtteliselt selge”, kuigi tema osalemise üksikasju ei olnud sel ajal veel täpsustatud. 12. juuli 2002. aasta avaldus oli osa „riigi usaldusväärsest kohustusstrateegiast FT-d toetada” ja ka turud mõistsid seda nii. Kõnealuse avalduse sõnasõnalisest analüüsist ja selle kontekstist

nähtub, et see kohustus oli selge ja et lisaks seda korrati. Seda kinnitab asjaolu, et Prantsuse ametivõimud võtsid peamiste turuosalistega otse ühendust, selleks et need tegutseksid investeerijate juures vahendajatena. Komisjon lisab, et ta on näidanud, et turgude asjaomast arusaama toetasid ka nende reaktsioon ja finantsanalüütikute kommentaarid.

183 Komisjoni arvates ei sea asjaolu, et Prantsuse riik hindas oma käitumist arukaks, kahtluse alla tema kohustuste tingimusteta olemust. Samamoodi ei saa FT rahaliste raskuste jätkumise mainimist tõlgendada seda kohustust edasilükkava või tühistava tingimusena. Miski ei võimalda näidata, et turul oli tekkinud mulje sellekohasest tingimuslikkusest. Kui majandusminister oleks soovinud väljendada võetud kohustust nii, et selle eeltingimuseks on vastavus liidu õigusele, oleks ta pidanud esitama sõnaselge reservatsiooni, mille kohaselt teavitataks komisjoni eelnevalt igasugusest edasisest sekkumisest, mida rakendatakse ainult viimase nõusolekul.

184 Teiseks väidab komisjon vastuseks FT argumentidele eelkõige seda, et apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktides 4, 6, 10, 15 ja 133 kinnitab Euroopa Kohus oma analüüsi, mille järgi avaldas 12. juuli 2002. aasta avaldus teatavat mõju turgude olukorrale, sest FT reiting säilis usaldusväärses investeerimisjärgus „üksnes seetõttu, et Prantsuse riik oli andnud vihjeid”. Komisjon selgitab, et kui kõnealusel avaldusel oli selline mõju, siis tuleneb see tingimata sellest, et turg leidis, et see väljendas riigi usaldusväärset kohustust. Komisjon lisab, et FT enda argumentatsioonist nähtub, et Prantsuse riik lootis, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused mõjutasid turgu ning see mõju oli aktsionärialaenu pakkumise esitamiseks määrav.

Üldkohtu hinnang

– Asjakohane kohtupraktika

185 Olgu meenutatud, et vastavalt EÜ artikli 87 lõikele 1 on juhul, kui aluslepingutes ei ole sätestatud teisiti, igasugune liikmesriigipoolne või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.

186 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses „riigiabiks” kvalifitseerimiseks tarvis, et oleks täidetud kõik selles sättes osutatud tingimused (vt kohtuotsus, 2.9.2010, komisjon vs. Deutsche Post, C-399/08 P, EKL, EU:C:2010:481, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).

187 Niisiis selleks, et riigisest meedet saaks kvalifitseerida riigiabiks EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses, peab esiteks olema tegemist riigi sekkumisega või abi andmisega riigi ressurssidest, teiseks peab see sekkumine kahjustama liikmesriikidevahelist kaubandust, kolmandaks peab see andma saajale valikulise eelise ja neljandaks peab see kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi (vt kohtuotsus komisjon vs. Deutsche Post, punkt 186 eespool, EU:C:2010:481, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).

188 Seoses esimese tingimusega tuleneb kohtupraktikast, et üksnes neid eeliseid, mis on antud otse või kaudselt riigi ressurssidest või mis kujutavad endast riigile lisakohustust, peetakse riigiabiks EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses. Nimelt tuleneb selle sätte sõnastusest enesest ja EÜ artiklis 88 kehtestatud menetlusnormidest, et muudest kui riigi ressurssidest antud eelised ei kuulu kõnealuste sätete kohaldamisalasse (vt selle kohta kohtuotsused, 17.3.1993, Sloman Neptun, C-72/91 ja C-73/91, EKL, EU:C:1993:97, punkt 19; 1.12.1998, Ecotrade, C-200/97, EKL, EU:C:1998:579, punkt 35, ja 13.3.2001, PreussenElektra, C-379/98, EKL, EU:C:2001:160, punkt 58).

- 189 Samuti tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et kõigi juhtumite puhul ei ole vaja kindlaks teha, et toimunud on riigi ressursside üleandmine, selleks et ühele või mitmele ettevõtjale antud eelist võiks käsitleda riigiabina EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses (vt selle kohta kohtuotsused, 15.3.1994, Banco Exterior de España, C-387/92, EKL, EU:C:1994:100, punkt 14; 19.5.1999, Itaalia vs. komisjon, C-6/97, EKL, EU:C:1999:251, punkt 16, ja 16.5.2002, Prantsusmaa vs. komisjon, C-482/99, EKL, EU:C:2002:294, punkt 36).
- 190 Mis puutub tingimusse, et asjaomast meedet tuleb analüüsida kui eelise andmist selle saajale, siis tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt loetakse riigiabiks selline sekkumine, mis võib oma vormist sõltumata otseselt või kaudselt soodustada ettevõtjaid või mida tuleb pidada majanduslikuks eeliseks, mida abisaajast ettevõtja tavalistes turutingimustes ei oleks saanud (vt kohtuotsus komisjon vs. Deutsche Post, punkt 186 eespool, EU:C:2010:481, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 191 Seega loetakse eelkõige abiks mitmesuguses vormis sekkumisi, mis leevendavad äriühingu eelarvet tavaliselt koormavaid kohustusi ja mis seetõttu ei ole küll subsiidiumid selle sõna kitsas tähenduses, ent on siiski samalaadsed ja samasuguse mõjuga (vt selle kohta kohtuotsus Banco Exterior de España, punkt 189 eespool, EU:C:1994:100, punkt 13, ja kohtuotsus, 19.9.2000, Saksamaa vs. komisjon, C-156/98, EKL, EU:C:2000:467, punkt 25).
- 192 Peale selle ilmneb väljakujunenud kohtupraktikast, et riigi sekkumine ettevõtja kapitali – olenemata sekkumise vormist – võib olla riigiabi EÜ artikli 87 tähenduses, kui selle artikli tingimused on täidetud (vt kohtuotsused, 14.9.1994, Hispaania vs. komisjon, C-278/92–C-280/92, EKL, EU:C:1994:325, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 8.5.2003, Itaalia ja SIM 2 Multimedia vs. komisjon, C-399/00 ja C-328/99, EKL, EU:C:2003:252, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 193 Siiski tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast ühtlasi, et riigi osalusega äriühingute ja erakapitalil põhinevate äriühingute võrdse kohtlemise põhimõttest nähtub, et riigiabiks ei saa kvalifitseerida kapitali, mille riik on otseselt või kaudselt andnud ettevõtja käsutusse tavapärastele turutingimustele vastavatel asjaoludel (vt eespool punktis 192 viidatud kohtuotsus Itaalia ja SIM 2 Multimedia vs. komisjon, EU:C:2003:252, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika). Seega tingimused, millele peab vastama meede, et kuuluda EÜ artikli 87 tähenduses mõiste „abi” alla, ei ole täidetud, kui riigi osalusega ettevõtja, kes sai abi, võiks saada sama eelise nagu see, mille ta sai riigi vahenditest tavapärastele turutingimustele vastavatel asjaoludel, kusjuures see hinnang antakse riigi osalusega ettevõtjate puhul üldiselt aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamise teel (vt selle kohta kohtuotsus, 5.6.2012, komisjon vs. EDF jt, C-124/10 P, EKL, EU:C:2012:318, punkt 78 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 194 Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb esiteks riigi kui ettevõtja aktsionäri ning teiseks riigi kui avaliku võimu kandja rolle eristada. Aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamine sõltub lõpuks sellest, kas asjaomane liikmesriik annab aktsionärina, mitte aga avaliku võimu esindajana eelise temale kuuluvale ettevõtjale (vt selle kohta kohtuotsus komisjon vs. EDF jt, punkt 193 eespool, EU:C:2012:318, punktid 80 ja 81).
- 195 Seetõttu tuleb hinnata, kas sarnastel asjaoludel oleks avalikku sektorit juhtivate asutustega võrreldava suurusega eraõiguslik investor andnud sama suure kapitalitoetuse, eriti kui arvestada selle toetuse kuupäeval kättesaadavat teavet ja prognoositavaid arenguid (vt kohtuotsus Itaalia ja SIM 2 Multimedia vs. komisjon, punkt 192 eespool, EU:C:2003:252, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 196 Selle analüüsi tarvis tuleb hinnata, kas selle meetme oleks tavapärastel turutingimustel võtnud erainvestor, kes on asjaomase riigiga võimalikult sarnases olukorras, kusjuures arvesse tuleb võtta üksnes eeliseid ja kohustusi, mis on seotud riigi kui aktsionäri olukorraga, mitte aga neid, mis puudutavad teda kui avaliku võimu kandjat (vt kohtuotsus komisjon vs. EDF jt, punkt 193 eespool, EU:C:2012:318, punkt 79).

– Ülevaade vaidlustatud otsuses esitatud komisjoni arutluskäigust

- 197 Olles meenutanud asjaomaseid põhimõtteid, tuleb nüüd lühidalt kirjeldada vaidlustatud otsuses esitatud komisjoni arutluskäiku, mille põhjal ta selle otsuse punktis 230 järeldas, et antud juhul ei ole aruka erainvestori kriteerium täidetud.
- 198 Komisjon lähtub eeldusest, et 12. juuli 2002. aasta avaldusega, mille sisu kinnitati ja täpsustati 13. septembri ja 2. oktoobri 2002. aasta avaldustega, võtsid Prantsuse ametivõimud alates 2002. aasta juulist vastu põhimõttelise otsuse toetada FT-d. 4. detsembril 2002 avaldatud ja teatatud aktsionäri-laenu pakkumine kujutab endast selle põhimõttelise otsuse „materialiseerumist” (või „konkretiseerumist”). Seetõttu leiab komisjon, et ta ei saanud asjaomast pakkumist analüüsida, võtmata arvesse alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi, vaid pidi kasutama üldisemat lähenemist (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 185–187, 202–207, 213, 222–224 ja 226).
- 199 Järgmiseks väidab komisjon, et pidades eeskätt silmas rasket finantsolukorda, milles FT 2002. aasta juulis oli, turgude usalduse kaotust sel ajal, ettevõtja auditi puudumist kuni 2002. aasta oktoobrini ning realistliku võlgadest vabanemise plaani puudumist kuni 2002. aasta detsembrini, ei oleks arukas erainvestor teinud „alates 2002. aasta juulist” (või „2002. aasta juulis”) selliseid avaldusi nagu tegi Prantsuse riik, ja millega ta võiks tõsiselt mängu panna oma usaldusväarsuse ja reputatsiooni ning juriidilisest seisukohast kohustuks sellest kuupäevast alates toetama ettevõtet rahaliselt (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 206, 210, 217, 221, 228 ja 229).
- 200 Komisjon leiab, et tegelikult olid alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused piisavalt selged, täpsed ja kindlad, et väljendada usutavalt alates 2002. aasta juulist eksisteerinud kindlat Prantsuse riigi kohustust toetada FT-d. Seda näitavad eeskätt asjaolu, et 12. juuli 2002. aasta avaldus tõi kaasa FT aktsiate ja võlakirjade väärtuse „ebanormaalse ning märkimisväärse” kasvu, ning samuti mõnede finantsanalüütikute poolt pärast seda avaldust antud kommentaarid, käesoleval juhul kommentaarid, mis sisaldasid Deutsche Bank’i 22. juuli 2002. aasta raportis ja S & P 12. juuli 2002. aasta pressiteates (vt eespool punkt 5). Ühtlasi toob komisjon välja asjaolu, et Prantsuse riigi poolt alates 2002. aasta juulist avalikult väljendatud toetus oli määrav FT reitingu investeerimisjärgus hoidmisele, kui arvestada, et selle reitingu alandamisel „oleks olnud tugevalt negatiivseid tagajärgi [e]ttevõtte rahanduslikule seisule” (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 186, 190, 191, 207–212, 219–222, 225 ja 227).
- 201 Komisjon on seisukohal, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused „nakatasid” seega turgude arusaama ja „mõjutasid” turuosaliste käitumist 2002. aasta detsembris. Ta järeldab sellest, et turutingimusi, milles aktsionäri-laenu pakkumisest 2002. aasta detsembris teatati, ei saa pidada normaalseks, ja leiab, et hindamaks selle meetme majanduslikku ratsionaalsust tuli seega tugineda turusituatsioonile, mis ei olnud „nakatunud” alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustest, ehk situatsioonile enne seda kuupäeva (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 186, 190, 191, 207–212, 219–222, 225, 227 ja 228). Sellises kontekstis on ebatõenäoline, et arukas erainvestor „[annaks] aktsiatega tagatud laenu, võttes endale üksi väga suure finantsriski” (vaidlustatud otsuse põhjendus 229). Samuti märgib komisjon, et „FT reitingu langetamine oleks muutnud igasuguse aktsionäri-laenu pakkumise ebatõenäoliseks või vähemalt palju kulukamaks” (vaidlustatud otsuse põhjendused 222 ja 225).

– Mil määral pidi komisjon kohaldama aruka erainvestori kriteeriumi

- 202 Olgu rõhutatud, et aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamine eeldab tingimata, et riigi poolt ettevõtja kasuks võetud meetmed annavad eelise, mis tuleneb riigi ressurssidest (vt selle kohta kohtuotsused komisjon vs. EDF jt, punkt 193 eespool, EU:C:2012:318, punkt 89, ning Westdeutsche Landesbank Girozentrale ja Land Nordrhein-Westfalen vs. komisjon, punkt 161 eespool, EU:T:2003:57, punktid 180 ja 181).

- 203 Pealegi möönsid 21. aprillil 2009. aastal Üldkohtus toimunud eelnevas menetluses kõik menetlusosalised selle kohtu küsimuse peale selgelt, et aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamise eeltingimus on riigi ressurssidest tuleneva eelise olemasolu. 24. septembri 2014. aasta istungil käesolevas menetluses kordasid Üldkohtu samasisulise uue küsimuse peale Prantsuse Vabariik ja FT oma seisukohta, sellal kui komisjon püüdis naasta oma senise seisukoha juurde, kaitstes seega eespool punktis 202 viidatud kohtupraktikale vastupidist teesi.
- 204 Tuleb lisada, et vaidlustatud otsuses järgis komisjon eespool käesoleva kohtuotsuse punktides 202 ja 203 esitatud põhimõttega kooskõlas olevat lähenemist, sest põhjendustes 194–196 keskendus ta kõigepealt eelise olemasolule, mis on antud riigi ressurssidest, seejärel märkis ta põhjenduses 197, et tema ülesanne on kontrollida, kas see eelis „[oli kooskõlas] aruka erainvestori kriteeriumiga”.
- 205 Käesoleval juhul ilmneb Euroopa Kohtu poolt apellatsioonkaebuse kohta tehtud otsuse punktides 127–139 sõnastatud hinnangust ning edaspidi punktides 256–261 esitatud arengust, et vaidlustatud otsuses käsitati 4. detsembri 2002. aasta avaldust ja aktsionäri laenu pakkumist üheskoos riikliku meetmena, mis andis FT-le riigi ressurssidest tuleneva majandusliku eelise ja mis kvalifitseeriti riigiabiiks.
- 206 Järelikult, nagu väidavad õigesti Prantsuse Vabariik ja FT, pidi komisjon kohaldama aruka erainvestori kriteeriumi neile kahele meetmele koos.
- 207 Tuleb tõdeda, et nagu nähtub eeskätt käesoleva kohtuotsuse punktides 198–201, kohaldas komisjon – järeldamiseks, et aktsionäri laenu pakkumine, mis avaldati ja millest teatati 4. detsembril 2002, kujutab endast riigiabi – vaidlustatud otsuses seda kriteeriumi eelkõige alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustele.
- 208 Hoolimata oma algsest väitest, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused ei olnud nimetatud kriteeriumiga kooskõlas, ei tähenda see, et hiljem kinnitas komisjon, et kõnealust pakkumist ei tehtud normaalsetele turu tingimustele vastavas olukorras ja seega pidi pakkumist analüüsima varasema, alates 2002. aasta juulist eksisteerinud olukorra alusel, kusjuures selles olukorras oleks pakkumise tegemine olnud väga ebatõenäoline.
- 209 Kuigi vaidlustatud otsus on asjaomases punktis veidi ebaselge, nähtub sellest ning komisjoni poolt tema kirjades ja 24. septembri 2014. aasta istungil esitatud selgitustest (vt allpool punkt 225), et komisjon kaitseb seisukohta, mille kohaselt oli alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustel turu olukorrale „nakatav” mõju seetõttu, et need avaldused ei vastanud väidetavalt aruka erainvestori kriteeriumile.
- 210 Veelgi enam, nagu rõhutavad õigesti Prantsuse Vabariik ja FT, kuigi komisjon väidab, et ta võttis aruka erainvestori kriteeriumi analüüsimisel arvesse „[Prantsuse] valitsuse poolt 2002. aasta juulist kuni detsembrini tehtud avaldusi” (vaidlustatud otsuse põhjendus 203) või „kõiki asjaomaseid avaldusi” (vaidlustatud otsuse põhjendus 213), tuleb nentida, et tegelikult tugines komisjon selles osas pea eranditult 12. juuli 2002. aasta avaldusele (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 221 ja 229).
- 211 Seda järeldust 12. juuli 2002. aasta avalduse keskse rolli kohta aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamisel kinnitavad ka mitu komisjoni väidet Üldkohtule esitatud kirjalikes märkustes. Neis selgitab ta eeskätt, et kõnealune avaldus sisaldas riske, mida „erainvestor ei oleks sel kuupäeval võtnud” ja et „alates 2002. aasta juulist oli muutunud võimatuks võrrelda avalik-õigusliku investori käitumist erainvestori käitumisega tavalises turuolukorras”, sest „kõik pärast [2002. aasta] juulit toimunud sündmused leidsid aset [kõnealuse avaldusega] „nakatatud” turu kontekstis” (kohtuasja T-425/04 kostja vastuse punktid 96–98 ja 138; vasturepliik kohtuasjas T-425/04, punktid 69–74 ja 82; komisjoni 17. juuli 2013. aasta kirjalikud märkused kohtuasjas T-425/04 RENV, punktid 106–109; kohtuasja T-444/04 kostja vastuse punktid 85–87 ja 164; vasturepliik kohtuasjas T-444/04, punktid 59–64 ja 73; komisjoni 17. juuli 2013. aasta kirjalikud märkused kohtuasjas T-444/04 RENV, punktid 78–81).

- 212 Aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamine peamises osas ainult alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustele, ja eelkõige 12. juuli 2002. aasta avaldusele on väär seda enam, nagu märgib komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 188, 189, 218 ja 219, et tal ei olnud piisavalt tõendeid, et võtta seisukoht küsimuses, kas deklaratsioonid ise võisid endast kujutada riigiabi.
- 213 Mõistagi ei saa vaidlustada seda, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused andsid FT-le majandusliku eelise.
- 214 Seoses sellega tuleb märkida, et komisjon on vaidlustatud otsuses õiguslikult piisavalt tõendanud, et asjaomased avaldused võimaldasid eeskätt säilitada FT reitingu investeerimisjärgus ning taastada finantsturgude usalduse, tegid võimalikuks, lihtsamaks ning vähem kulukaks FT ligipääsu uuele krediidile, mis oli vajalik tema 15 miljardi euro suuruse lühiajalise tähtajaga võlakoorma refinantseerimiseks ning andsid kindlalt oma panuse FT väga hapra rahalise olukorra stabiliseerumisse, mis oli 2002. aasta juunis ja juulis oluliselt halvenemas (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendused 212, 221, 222 ja 225).
- 215 Tuleb lisada, et vastupidi FT väitele järeldas komisjon põhjendatult, et alates 2002. aasta juulist tehtud korduvatest toetusavaldustest tulenenud eeliseid andev mõju kestis kuni 2002. aasta detsembrini. Seda tõendavad eeskätt 17. detsembril 2002 S & P poolt vastusena 4. detsembri 2002. aasta teatele tehtud avaldus (vt eespool punkt 33) ning Moody'se 2003. aasta veebruari avaldus (vt eespool punkt 34).
- 216 Seevastu ei ole ta näidanud, et eespool punktis 214 tuvastatud eelis tuleneb riigi ressurssidest. Vastavalt kohtupraktikale peab komisjon riigiabi olemasolu tuvastamiseks tõendama piisavalt otsest seost ühelt poolt kasusaajale antud eelise ja teiselt poolt riigieelarve vähenemise või eelarvel lasuva kohustuse piisavalt konkreetse majandusliku riski vahel (vt selle kohta kohtuotsus, 8.9.2011, komisjon vs. Madalmaad, C-279/08 P, EKL, EU:C:2011:551, punkt 111).
- 217 Selles osas piisab, kui märkida, et vaidlustatud otsuse põhjendustest 188, 189, 218 ja 219 ilmneb, et komisjon ise leidis, et tal ei ole piisavalt tõendeid, et tõestada ümberlökkamatult, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused võimaldasid riigi ressursside kaasamist. Lisaks täpsustas komisjon Üldkohtu poolt käesolevates kohtuasjades esitatud kirjaliku küsimuse peale eeltoodud kaalutlustele viidates, et „tal ei [olnud] kahtlusi, [et ta] ei [käsitlenud] küsimust, miks võis neid avaldusi, mida võis asjakohast siseriiklikku õigust arvestades pidada õiguslikult ja majanduslikult siduvaks, käsitada riigi ressursside kaasavate abimeetmetena”. Komisjon lisas, et nii soovis ta rõhutada „reaalset riski”, et neid avaldusi võidakse esiteks mõista õiguslikult siduvana ja teiseks, et neil võivad olla majanduslikud tagajärjed, kuid targu ei soovinud ta pelgalt nende riskide põhjal järeldada, et tegemist on riigi ressursside kaasamisega.
- 218 Eeltoodust tuleb järeldada, et kohaldades aruka erainvestori kriteeriumi esmajoones ja peamises osas alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustele, eelkõige 12. juuli 2002. aasta avaldusele, rikkus komisjon õigusnormi.
- Millist aega pidi komisjon aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamiseks arvesse võtma
- 219 Kohtupraktika kohaselt on meetme hindamisel EÜ artikli 87 seisukohast oluline võtta arvesse kõiki asjas tähtsust omavaid asjaolusid ja nende konteksti (kohtuotsus, 15.12.2009, EDF vs. komisjon, T-156/04, EKL, EU:T:2009:505, punkt 221). Sellega seoses on Euroopa Kohus täpsustanud, et uurimaks seda, kas riik tegutses turumajanduse tingimustes tegutseva investori kombel, tuleb arvestada finantsabi meetmete võtmise ajalast konteksti, et hinnata riigi käitumise majanduslikku ratsionaalsust (kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon, punkt 189 eespool, EU:C:2002:294, punkt 71).

- 220 Peale selle tuleb meenutada, et kohtupraktika kohaselt tuleb selleks, et teha kindlaks, kas avaliku võimu sekkumine ettevõtja kapitali kujutab endast riigiabi, hinnata, kas sarnastel asjaoludel oleks võrreldava suurusega eraõiguslik investor andnud sama suure kapitalitoetuse, eriti kui arvestada selle toetuse kuupäeval kättesaadavat teavet ja prognoositavat arengut (vt eespool punkt 195).
- 221 Vastavalt eespool punktides 219 ja 220 mainitud kohtupraktikale peab komisjon seega aruka erainvestori kriteeriumi kohaldades arvestama aega, mil võeti vastu riiklik rahalise toetuse andmise meede, mida võib riigiabiks kvalifitseerida.
- 222 Sellest järeldub, et käesoleval juhul pidi komisjon mitte ainult kohaldama aruka erainvestori kriteeriumi eelkõige 4. detsembri 2002. aasta avaldusele koos aktsionärialaenu pakkumisega (vt eespool punktid 202–218), vaid pidi lisaks võtma arvesse selle aja konteksti, millal Prantsuse riik kõnealuse meetme vastu võttis, käesoleval juhul 2002. aasta detsembris.
- 223 Ent lisaks tõigale, et komisjon kohaldas aruka erainvestori kriteeriumi nimetatud meetmele muul ajal ja üksnes täiendavalt, võttis ta selleks arvesse varasema, 2002. aasta juulis valitsenud olukorra konteksti (vt eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendus 228).
- 224 Komisjon ei saa oma seisukohta põhjendada asjaoluga, et 2002. aasta detsembris eksisteerinud turutingimused olid alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustega, ja eriti 12. juuli 2002. aasta avaldusega „nakatavad” või ebanormaalselt moonutatud.
- 225 Selles osas tuleb märkida, et 24. detsembri 2014. aasta kohtuistungil esitatud Üldkohtu asjakohase küsimuse peale väitis komisjon, et ainus õiguslik alus tema teesile nimetatud avalduste „nakatava” mõju kohta on EÜ artikkel 87, täpsemalt aruka erainvestori kriteerium.
- 226 Nagu juba eespool punktides 212–217 sedastatud, ei võtnud komisjon vaidlustatud otsuses seisukohta küsimuses, kas alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused, mille puhul komisjon ei tõendanud, et need sisaldasid riigi ressursside kaasamist, võisid ise endast kujutada riigiabi.
- 227 Eespool punktis 220 mainitud kohtupraktika kohaselt tuleb riigi ja erainvestori käitumise võrdlemisel võtta arvesse asjaomase rahalise toetuse andmise ajal kättesaadavat teavet ja prognoositavat arengut. See tähendab, et arvesse ei tohi võtta abi andmisest hilisemaid sündmusi ja teavet, kuid kõnealuse kohtupraktikaga ei keelata komisjonil kuidagi arvestada abi andmisele eelnevaid sündmusi, mis kuuluvad vaidlusaluse abi konteksti, ning nende sündmuste mõju. Seega, hindamaks Prantsuse riigi käitumise majanduslikku otstarbekust, võis komisjon võtta arvesse kõiki tõendeid, mis iseloomustavad seda konteksti, mis käesoleval juhul ei piirdunud 2002. aasta detsembri sündmustega.
- 228 Teisisõnu oli komisjonil täielik õigus kaasata oma analüüsi alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused kui „eelnevad asjaolud, [mis on] objektiivselt olulised” (vaidlustatud otsuse põhjendus 185) ja mis „[võimaldavad] [...] paremini mõista 2002. aasta detsembri meetmete põhjusi ja ulatust” (vaidlustatud otsuse põhjendus 186).
- 229 Kuigi „kättesaadav teave” võib olla seotud minevikus toimunud oluliste sündmustega ja objektiivsete tõenditega, nagu alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused, ei saa siiski möönda, et ainuüksi need varasemad sündmused ja tõendid kujutavad endast määravalt asjakohast võrdlusraamistikku aruka erainvestori kriteeriumi rakendamiseks. Hoopis vastupidi, võttes arvesse kättesaadava teabe põhjal tehtud tulevikuanalüüsi vajalikkust, ei võimalda minevikus toimunud sündmuste ja tõendite arvestamine lükata kõrvale hilisemate sündmuste ja objektiivsete tõendite arvessevõtmist, kuna viimased võivad olla selle tulevikuanalüüsi jaoks otsustavad kas seetõttu, et muudavad varasemad faktid kehtetuks, või sellepärast, et määravad kasusaaja majandusliku olukorra tulevase arengu ja tema turupositsiooni. Seega ei saa varasemad sündmused – isegi kui tegemist oli objektiivsete asjaoludega, mis määrasid vähemalt osaliselt hilisemate sündmuste kulgemise – kahjustada kõnealuseid hilisemaid sündmusi, kui ilmneb, et need, näiteks restruktureerimismeetmed, mõjutasid seda kulgemist.

- 230 Käesoleval juhul on komisjon seda eeldust ilmselgelt eiranud, sest ta jättis arvesse võtmata hulga asjakohaseid tõendeid, mis määrasid tegelikult kindlaks Prantsuse riigi otsuse 2002. aasta detsembris, konkreetselt lisaks finantsturgude usalduse taastamisele ja FT reitingu säilitamisele ka restruktureerimis- ja tasakaalustamismeetmed, mis tulenevad FT uute juhtide poolt 2002. aasta oktoobrist kuni detsembrini välja töötatud ambitsioonikavast 2005, mis nägi muu hulgas ette ettevõtja tegevusnäitajate parandamise kava ehk nn „plaan TOP-i”. Samuti ei võtnud komisjon arvesse muid olulisi tõendeid, nagu pangakonsortsiumi poolt 2002. aasta septembris pakutud garantiid erainvestoritele, FT kapitali suurendamise edukat lõpuleviimist, FT mittepõhivara võõrandamist 2002. aasta juuli ja detsembri vahelisel perioodil ligikaudu 2,5 miljardi euro ulatuses, ettevõtja uue juhtkonna ametisse määramist 2002. aasta oktoobris ning FT ja Saksa operaatori Mobilcom vahelise kohtuvaidluse lahendamist 2002. aasta novembris. Peale selle töid kõik need asjaolud üheskoos kaasa FT tegevusväljavaadete ja tegevusnäitajate selge paranemise 2002. aasta teisel poolaastal, nagu näitas Prantsuse Vabariik väga veenvalt oma vastuses Üldkohtu kirjalikule küsimusele käesolevas menetluses. Olgu lisatud, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 260 märgib komisjon, et vaidlusaluse abi kvalifitseerimiseks ei ole kohane tugineda ainult alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustele, sest „kuigi turusituatsiooni kasutamine enne [...] [neid] avaldusi võimaldab pidada arvet Prantsuse võimude eelnevate avalduste mõju üle turgudele, ei võimalda see isoleerida seda mõju teiste sündmuste tagajärgedest, nagu FT juhtkonnamuutus või ambitsioonikava 2005”.
- 231 Vaidlustatud otsuse põhjendusest 228 ja komisjoni kirjalikest seisukohtadest nähtub, et aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamisel ei ole ta tegelikult neid erinevaid olulisi elemente kaalunud. Ta on isegi teadlikult keeldunud neid selles kontekstis arvestamast, sest ta leidis, et tagasiulatuvalt ja oma „nakatumise” teesile tuginedes peab ta eelistama varasemaid asjaolusid, mis puudutavad eeskätt 2002. aasta juunit ja juulit.
- 232 Neil asjaoludel tuleb sedastada, et komisjoni lähenemine – mis pidas alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste põhjustatud väidetava „nakatava” mõju arvessevõtmiseks vajalikuks samastada faktiline olukord, kus Prantsuse riik võttis 2002. aasta detsembris vastu konkreetsed toetusmeetmed, FT majandusliku ja rahalise olukorraga enne 12. juuli 2002. aasta avaldust – on kunstlik ja ilmselgelt väär. Järelikult ei olnud komisjonil alust väita, et tugineda ei tulnud 2002. aasta detsembri turuolukorrale, vaid hoopis nimetatud avaldustega „nakatumata” turuolukorrale.
- 233 Lõpetuseks rajaneb komisjoni argumentatsioon, mille kohaselt ei oleks arukas erainvestor teinud selliseid avaldusi, nagu tegi Prantsuse valitsus alates 2002. aasta juulist, ilmselgel hindamisveal, mis on täiendav põhjus, et lükata tagasi komisjoni esitatud „nakatumise” tees.
- 234 Tuleb meenutada, et see argumentatsioon põhineb eeldusel, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused ja eelkõige 12. juuli 2002. aasta avaldus võisid „puhtalt majanduslikust seisukohast [...] pan[na] tõsiselt mängu [Prantsuse riigi] usaldusvääruse ja reputatsiooni ning juriidilisest seisukohast kohust[ada] sellest kuupäevast alates toetama [FT-d] rahanduslikult igas olukorras” (vaidlustatud otsuse põhjendus 229). Komisjoni arvates olid need avaldused „piisavalt selged, täpsed ja kindlad, et väljendada [Prantsuse] riigi poolse tõsiseltvõetava [FT toetamise] kohustuse olemasolu” (vaidlustatud otsuse põhjendus 208). Igal juhul oli turuosalistel arusaam sellise kindla kohustuse olemasolust (vaidlustatud otsuse põhjendused 206, 213, 220 ja 221). Komisjoni arvates ei oleks arukas erainvestor, arvestades kriisiolukorda, milles FT 2002. aasta juulis oli, teinud avalikult toetavaid avaldusi, mis võisid hõlmata selliseid finantsriske, vähemalt mitte enne täieliku teabe saamist ettevõtja majandusliku olukorra kohta (vaidlustatud otsuse põhjendus 229).
- 235 Selles osas tuleb kõigepealt märkida, et järeldamiseks, et ametivõimude avaldused võivad tekitada selliseid kahjulikke majanduslikke või juriidilisi tagajärgi, nagu väidab komisjon, ei piisa pelgalt sellest, et turg võib neid avaldusi mõista nii, et need näitavad riigi kindlat kohustust. Selline järeldus eeldab, et asjaomased avaldused oleks piisavalt selged, täpsed ja kindlad, et sisaldada konkreetselt sellist kohustust. Abi olemasolu tunnustamine peab nimelt tuginema objektiivsetele kaalutlustele, mitte ainult turuosaliste arusaamale (vt selle kohta kohtuotsus, 26.6.2008, SIC vs. komisjon, T-442/03, EKL,

- EU:T:2008:228, punkt 126). Seega ei saa olla otsustav õigeks osutunud asjaolu (vt eespool punkt 214), et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused mõjutasid turuosaliste arusaama positiivselt, võimaldades eeskätt säilitada FT reitingu investeerimisjärgus ja taastada finantsturgude usalduse.
- 236 Järgmiseks tuleneb alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste laadi analüüsist, et need ei sisaldanud Prantsuse riigi kindlat kohustust, mis oleks võinud tekitada komisjoni väidetud kahjulikke tagajärgi.
- 237 Mis puudutab esiteks 12. juuli 2002. aasta avaldust, siis tuleb tõdeda, et selle avalduse tegi majandusminister eelkõige Prantsuse riigi kui FT enamusaktsionäri esindaja ülesannetes („[m]e oleme enamusaktsionärid”). Selles rollis kinnitas ta sõnaselgelt, et vaatamata sekkumise viisile, kavatseb Prantsuse riik käituda aruka erainvestorina („[r]iik aktsionäri osas käitub aruka investorina [...]”). Sellega seoses ei toonud komisjon välja asjaolusid, mis võiksid tõendada, et Prantsuse riigi tahe seada tulevikus sekkumise tingimuseks aruka erainvestori kriteeriumi arvessevõtmine, oli selle avalduse tegemise ajal pelgalt sõnakõlks, mitte tegelik ja tõsine.
- 238 Lisaks oli 12. juuli 2002. aasta avaldus ebamäärane ja ebatäpne seoses võimalike toetusmeetmetega, mida Prantsuse riik võis võtta hilisemas etapis, ning mitte veel täpne („käitub aruka investorina ja [...] võtame asjakohased meetmed”). Arvestades nende sõnavõtude üldisust ja ebamäärasust, ei olnud komisjonil alust järeldada, et Prantsuse riigi võetud väidetav kohustus oli selge ning et ainult „sekkumise viis, [st] täitmise formaalsused” tuleb veel täpsustada (vaidlustatud otsuse põhjendus 209), kuna selge kohustuse eeldus on tingimata sellise võimaliku tulevikus toimuva sekkumise olemuse ja ulatuse identifitseerimine. Nagu kinnitas Deutsche Bank'i 22. juuli 2002. aasta aruanne, millele tugines komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 221 ja lehekülje 146 joonealuses märkuses seoses 12. juuli 2002. aasta avaldusega, ei saanud turg veel kindlaks teha Prantsuse riigi tulevase sekkumise laadi ja ulatust („[sai] [FT] kasu turu kasvavast usaldusest [seetõttu], et [Prantsuse] valitsus toetab krediiti ühel või teisel viisil”; see „[Prantsuse] riigi vaikiv[...] toetus[...] võib võtta laenu vormi turu tingimustel, saadud läbi pankade või [Prantsuse] valitsuse”). Lisaks tugevdab 12. juuli 2002. aasta avaldus sellise sekkumise tulevikus toimuvat, tingimuslikku ja ebatäpset olemust ning lükkab sõnaselgelt tagasi FT kapitali suurendamise hüpoteesi, samas kui Prantsuse riik tegi 2002. aasta detsembris just selle valiku („Ei, kindlasti mitte! Ma kinnitan lihtsalt, et me võtame sobival ajal tarvitusele adekvaatsed abinõud. Kui see osutub vajalikuks [...]”).
- 239 Seda tõlgendust kinnitab faktiline kontekst, milles 12. juuli 2002. aasta avaldus tehti. Komisjon näib ise tunnistanavat (vt eespool punkt 179), et selles etapis – kui puudus teave FT rahaliste raskuste täpse ulatuse, selle avaldusega tekitatava finantsturgude reaktsiooni ning kavandatud FT ümberkorraldamisele järgneva arengu kohta – ei saanud Prantsuse riik veel teada ning piisavalt täpselt kindlaks määrata FT jaoks võimaliku abimeetme olemust, ulatust ning andmise tingimusi. Pigem nähtub Prantsuse ametivõimude kõikidest toimingutest 12. juulil 2002, sh asjaolust, et nad võtsid otse ühendust reitinguagentuuridega, et ametivõimud soovisid kiiresti veenda finantsturge Prantsuse riigi võimalikus ja tulevases toetuses FT-le ainult sel eesmärgil, et takistada tema reitingu veelgi alanemist ning võlakirjaturul uutele krediitidele ligipääsu sulgemist, samas ilma seda võimalikku toetust sel täpsel hetkel veel konkretiseerimata. Võimalike toetusmeetmete enneaegne konkreetne olemus oleks võinud kaasa tuua ohu, et piiratakse põhjendamatult hiljem FT-le avatud refinantseerimise võimalusi, tekitades samal ajal vajaduse teatada komisjonile nendest EÜ artikli 88 lõike 3 alusel. Pealegi oleks selline lähenemine võinud oma kiiruse tõttu õonestada võlausaldajate ning investorite usaldust Prantsuse riigi tegevuse usaldusväärsuse vastu. Neil tingimustel ning vastupidi sellele, mis on välja toodud vaidlustatud otsuse põhjenduses 212, ei tule reitinguagentuuridega ühenduse võtmise asjaolu mõista nii, et see toetab Prantsuse riigi väidetava kohustuse kindlat olemust, vaid ainult nii, et tegemist on esimese sammuga, mis on mõeldud sellise surve vähendamiseks, mis 2002. aasta juulis oli FT seisundil finantsturgudel.
- 240 Vastupidi sellele, mida väidab komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 210, ei muuda pelgalt asjaolu, et 12. juuli 2002. aasta avalduse tegemise ajal olid FT-l juba tõsised refinantseerimisküsimused, asjaomase avalduse kui terviku üldist ja ebamäärast laadi ega avalduse tähendust faktilises kontekstis, milles see

tehti. Seega, isegi kui eeldada, et selles etapis need raskused esinesid, ei ole otsustav asjaolu, et see avaldus ei väljendanud õigesti FT lühiajalise tähtajaga võlakoorma kriitilist olukorda sel ajal („kui [FT-l] on rahastamisprobleeme, millega ei ole antud juhul tegemist, teeb [Prantsuse] riik vajalikud otsused nende lahendamiseks”).

- 241 Lisaks ei saa komisjon 12. juuli 2002. aasta avalduse sõnasõnalisel tõlgendamisel põhjendatult väita, et „[m]itte ükski element ei luba tõestada, et turgu oleks teavitatud mingist tingimusest” (vaidlustatud otsuse põhjendus 210), sest teatavate turuosaliste subjektiivne arusaam ei ole sellise avalduse laadi iseloomustamisel määrav (vt eespool punkt 235). Muu hulgas ei võta see kaalutus arvesse asjaolu, et selles etapis ei olnud Deutsche Bank vastupidi võimeline ette nägema, milline on Prantsuse riigi võimaliku tulevase FT kasuks sekkumise olemus ja ulatus (vt eespool punkt 238).
- 242 Teiseks, mis puudutab 13. septembri 2002. aasta avaldust, siis peab märkima, et see avaldus oli samuti suunatud tulevikku, oli tingimuslik ning ebatäpne Prantsuse riigi pikas perspektiivis kavandatud võimalike meetmete osas („[Prantsuse r]iik toetab [FT-d] [raamatupidamise saneerimise] kava elluviimisel ja aitab omalt poolt kaasa [FT] omakapitali väga olulisele tugevdamisele turutingimustest lähtuvalt määratud graafikuga ja korras”); väitest nähtus kindlalt vaid see, et tulevikus aidatakse kaasa FT „omakapitali väga olulisele tugevdamisele” ning et seda tehakse „turutingimustest lähtuvalt”. Lisaks ei täpsusta 12. juuli 2002. aasta avaldus sarnaselt 13. septembri 2002. aasta avaldusega FT kasuks Prantsuse riigi tulevikus toimuva sekkumise olemust, ulatust ning tingimusi ning seab võimalikud toetusmeetmed sõltuvusse vajaduse kriteeriumist („[s]eni võtab [Prantsuse] riik vajaduse korral meetmed, mis võimaldavad vältida [FT] finantseerimisprobleeme).
- 243 Kolmandaks, mis puudutab 2. oktoobri 2002. aasta avaldust, siis tuleb tõdeda, et see ei ole vähem ebamäärane ning ei too mingit märgatavat selgust võrreldes 13. septembri 2002. aasta avalduse sisuga („[Prantsuse r]iik toetab saneerimistegevuse elluviimist ja aitab omalt poolt kaasa [FT] omakapitali tugevdamisele korras, mis määratakse [...] [Prantsuse] riik [võtab] seni vajaduse korral meetmed, mis võimaldavad vältida [FT] mis tahes finantseerimisprobleeme”). Nimetatud avalduses piirdub Prantsuse riik sellega, et laseb ähmaselt aimata tema tulevast ning potentsiaalset rahalist abi FT omakapitali tugevdamiseks, kuid selle olemus, ulatus ning andmise tingimused ei ole veel kindlaks määratud. Sarnaselt eelnevate avaldustega seab see Prantsuse riigi poolse n.ö vahepealse võimaliku abi puhul – mida ei ole täpsemalt kirjeldatud – tingimuseks vajaduse lahendada FT finantseerimise potentsiaalsed probleemid.
- 244 Eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et vastupidi komisjoni väidetule ei saa alates 2002. aasta juulist tehtud deklaratsioone – arvestades nende lahtist, ebatäpset ja tingimuslikku olemust, eeskätt võimaliku FT kasuks toimuva riigi sekkumise laadi, ulatust ja tingimusi, ning pidades silmas nende avalduse tegemise aja faktilist konteksti – tõlgendada nii, et need sisaldavad Prantsuse riigi konkreetset ja kindlat kohustust anda FT-le konkreetset määratletud toetust.
- 245 Järelikult ei saanud alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused tekitada Prantsuse riigile mingit juriidilist kohustust, eelkõige kohustust toetada FT rahastamist alates 12. juulist 2002.
- 246 Samadel põhjustel ei saa asuda seisukohale, et sõltumata mis tahes juriidilistest kohustustest tekitasid need avaldused turu seisukohast tegeliku ootuse ja kui Prantsuse riik ei oleks seda lubadust täitnud, oleks see talle kui ettevõtja omanikule ja haldajale ning tähtsale majandustegevuses osalejale ja finantsturul olulisele võlgnikule tekitanud teatavaid majanduslikke kulusid, kuna ta oleks nendel turgudel kaotanud oma usaldusväarsuse ja maine (vaidlustatud otsuse põhjendused 217 ja 221). Kõigepealt ei tekita pelk turu ootus iseenesest õiguslikku kohustust tegutseda soovitud suunas (vt eespool punkt 235). Järgmiseks ei ole komisjon näidanud, et kui Prantsuse riik ei pea kinni ettevõtja kasuks antud võimalikust lubadusest teda toetada, siis võiks see seada ohtu tema usaldusväarsuse ja maine finantsturgudel. Pealegi, nagu nähtub eespool punktis 238 ja edaspidi punktis 247 esitatud kaalutlustest, oli alates 2002. aasta juulist Prantsuse ametivõimude eesmärk just komisjoni väidetud kahjulikke tagajärgi vältida, jättes õhku kahtluse tema võimaliku tulevase sekkumise olemuse, ulatuse

ja tingimuste osas. Lõpetuseks, ja igal juhul, nagu selgitas kohtujurist Mengozzi oma ettepaneku liidetud kohtuasjades Bouygues jt vs. komisjon jt (C-399/10 P ja C-401/10 P, EKL, EU:C:2012:392, punkt 64), tuleb meenutada, et lõpuks loobus komisjon võtmast lõplikku seisukohta küsimuses, kas alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused võisid kaasa tuua riigi usaldusväärse kaotuse finantsturgudel, mis viimase jaoks tähendaks finantsrisi tulevikutehingute maksumuse tõusu näol.

247 Alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustega ja kasutades enda kui maksejõulise ja usaldusväärse võlausaldaja ja võlgniku mainet, püüdis Prantsuse riik vabatahtlikult mõjutada nende turgude reaktsiooni, taastada nende usaldust ning eriti püüdis riik teha nii, et FT reiting säilitataks, eesmärgiga valmistada ette tema kindel ja vähemate kuludega refinantseerimine hilisemas etapis. Nagu märkis FT õigesti oma 31. mai 2013. aasta kirjalikes märkustes, ei teinud Prantsuse riik siiski midagi muud, kui kasutas ära finantsturgude toimimist reguleerivaid erieeskirju, et tasakaalustada FT majanduslikku olukorda lühiajaliselt ning seda just eesmärgiga, et täita ärilised ja rahalised tingimused, mis on hädavajalikud konkreetsemate toetusmeetmete võtmiseks, mis peavad aset leidma hiljem. Seda tehes võttis Prantsuse riik kasutusele just ettevaatliku ja hoolsa suhtumise, mis on omane arukale erainvestorile, kes tagab, et enne tühistamatu toetamis- või investeerimiskohustuse võtmist oleks täidetud kõik tingimused. Selles kontekstis ei saa nõustuda komisjoni väga nõrgalt põhjendatud väitega, et erainvestor ei oleks suutnud turgu mõjutada nii, nagu seda tegi Prantsuse riik alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustega. Nimelt ei saa juba ette välistada seda, et rahvusvahelist mastaapi omada võiv ja arvestatava majandusliku tähtsusega erainvestor järgiks samasugust strateegiat ja saavutaks finantsturgudel sama tulemuse.

248 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamiseks tugines komisjon õiguslikult ja faktiliselt ilmselgelt väärt alates 2002. juulist valitsenud olukorrale.

– Küsimus, kas 4. detsembril 2002 avaldatud ja teatatud aktsionäri laenu pakkumine kujutab endast alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste materialiseerumist

249 Komisjon ei saa põhjendada aruka erainvestori kriteeriumi ilmselgelt väär kohaldamist oma teesiga, mida on sisuliselt selgitatud vaidlustatud otsuse põhjendustes 185, 187 ja 226, ja mille kohaselt kujutab 4. detsembril 2000 avaldatud ja teatatud aktsionäri laenu pakkumine endast kõigest Prantsuse riigi varasemate avalduste – täpsemalt 12. juuli 2002 vastu võetud põhimõttelise otsuse toetada FT-d rahaliselt – materialiseerumist.

250 Selle teesiga asub komisjon sisuliselt seisukohale, et jõudmaks järeldusele, et Prantsuse riigi käitumine ei olnud kooskõlas aruka erainvestori kriteeriumiga, oli tal alust hinnata alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi, 4. detsembri 2002. aasta avaldust ja aktsionäri laenu pakkumist üheskoos.

251 Mõistagi on 4. detsembril 2002 avaldatud ja teatatud aktsionäri laenu pakkumine kooskõlas alates 2002. aasta juulist Prantsuse riigi poolt järgitud loogika ja strateegiaga, mille eesmärk ja tagajärg oli taastada turgude usaldus, et oleks võimalik soodsamatel tingimustel FT lühiajalise tähtajaga võlgu refinantseerida (vt eespool punkt 247).

252 Sellest ei nähtu siiski, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldustega väljendati juba ette valmisolekut sellise konkreetse rahalise toetuse suhtes, mis lõpuks konkretiseerus 2002. aasta detsembris.

253 Eespool punktides 233–244 esitatud kaalutlustest tuleneb, et erinevalt 4. detsembri 2002. aasta teatest, millega avalikustati pakkumus avada 9 miljardi euro suurune krediidi liin FT kasuks, on alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused lahtised, ebatäpsed ja tingimuslikud osas, mis puudutab Prantsuse riigi tulevase võimaliku sekkumise olemust, ulatust ning tingimusi. Seega ei saa asuda seisukohale, et Prantsuse riik kavandas sellist konkreetset rahalist abi juba alates 2002. aasta juulist. Tegelikult kujutas

Prantsuse riigi 2002. aasta detsembri otsus teatada ning pakkuda välja aktsionäri-laenu projekt – mis oli sisuliselt erinev alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste olemusest – endast olulist murrangut FT refinantseerimiseni viinud sündmuste jadas.

254 Komisjoni väide on seda vähem usutav, et Prantsuse riik peab kõigepealt ootama ja kontrollima, kas pärast 2002. aasta juulist tehtud avaldusi ning nende oodatavat mõju, st finantsturgude usalduse taastamist ning FT reitingu säilitamist, ning ka pärast FT-s võetud ümberkorraldamis- ning tasakaalustamis-meetmeid on riigi sellise sekkumise jaoks vajalikud majanduslikud tingimused tegelikult täidetud. Nagu tuvastati eespool punktis 239, ei saanud Prantsuse riik nende avalduste etapis, kui puudub asjakohane teave eriti seoses turu reaktsioonidega ning võetud meetmete eduga, veel piisavalt teada ega määratleda seda, milline on võimaliku FT kasuks võetava toetusmeetme – sh võimalik kapitali suurendamine, mida majandusminister sõnaselgelt eitas veel 2002. aasta juulis – olemus, ulatus ning tingimused. Ilmselgelt leidis Prantsuse riik alles 2002. aasta detsembris, et sellise rahalise abi majanduslikud tingimused on täidetud, mida kinnitab selles etapis toimunud oluline murrang sündmuste jadas.

– Küsimus, kas alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused ja 4. detsembri 2002. aasta teatis koos aktsionäri-laenu pakkumisega kujutavad endast üheskoos „ühete sekkumist”

255 Oma 17. juuli 2013. aasta kirjalikes märkustes kinnitab komisjon, et apellatsioonkaebuse kohta tehtud otsuses ei ole Euroopa Kohus võtnud seisukohta küsimuses, kas alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi ja 4. detsembri 2002. aasta teatist koos aktsionäri-laenu pakkumisega võib üheskoos käsitada „ühete sekkumisena” nimetatud kohtuotsuse punktide 103–105 tähenduses. Ta väidab, et apellatsioonkaebuse kohta tehtud otsuse punktides 103 ja 104 mainitud kriteeriumid on käesolevale asjale siiski täiesti ülekantavad, mistõttu tuleb erinevaid järjestikuseid sekkumisi pidada lahutamatu seotuks.

256 Apellatsioonkaebuse kohta tehtud otsuse punktides 127–131 leidis Euroopa Kohus sama kohtuotsuse punktides 103 ja 104 esitatud kriteeriume kohaldades, et komisjon käsitas 4. detsembri 2002. aasta teatist ja aktsionäri-laenu pakkumist põhjendatult üheskoos riigi ühete sekkumisena, sest need kaks sekkumist on omavahel nii tihedalt seotud, et neid on võimatu lahutada. Samuti nähtub eelnimetatud punktidest, et komisjon tuvastas vaidlustatud otsuses asjaomase ebaseadusliku abina just selle ühete sekkumise.

257 Tuleb tõdeda, nagu rõhutasid 24. septembri 2014. aasta kohtuistungil Prantsuse Vabariik ja FT, et vaidlustatud otsus ei rajane eeldusel, et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused on vaidlusaluse abimeetme osadena samuti kõnealusesse ühete sekkumisse hõlmatud.

258 Vaidlustatud otsuses analüüsiti alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi küll koos riigiabiks kvalifitseeritud ühete sekkumisega, milleks on käesoleval juhul 4. detsembri 2002. aasta teatis ja aktsionäri-laenu pakkumine, kuid neid analüüsiti üksnes kõnealusete sekkumise „konteksti elementidena”. Seda kinnitab apellatsioonkaebuse kohta tehtud otsuses Euroopa Kohus, märkides, et „[vaidlustatud] otsuse põhjendusest 185 [nähtub], et otsuse ese puudutab aktsionäri-laenu, millest oli komisjonile teatatud, ja et alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi on arvesse võetud üksnes osas, milles need on kõnealusete laenu hindamisel objektiivselt olulised” (apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsus, punkt 73), et „[s]eega analüüsis komisjon neid avaldusi vaid üksnes ulatuses, milles need moodustavad viimati mainitud meetme konteksti”, ning et „[vaidlustatud] otsuse artiklist 1 [nähtub], et see kvalifitseerib ühisturuga kokkusobimatuks riigiabiks vaid aktsionäri-laenu ja [...] mainib alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi üksnes elementidena, mis moodustavad tuvastatud abi konteksti” (apellatsioonkaebuse kohta tehtud otsus, punkt 75).

- 259 Vaidlustatud otsuses esitatud komisjoni tees, mis on pealegi ebakorrekne (vt eespool punktid 249–254) ja mille kohaselt aktsionärialaenu pakkumine kujutab endast 12. juulil 2002. tehtud põhimõttelise FT toetamise otsuse materialiseerumist, ei lähe nii kaugele kui tees, mille kohaselt on alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused sarnaselt 4. detsembri 2002. aasta teatisega ja aktsionärialaenu pakkumisega riigiabiks kvalifitseeritud ühe sekkumise osad.
- 260 Pealegi, kuigi komisjon kinnitas oma 17. juuli 2013. aasta kirjalikes märkustes ja Üldkohtu poolt talle esitatud kirjalikele küsimustele antud vastustes, et apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktides 103 ja 104 kindlaks määratud kriteeriumid on täidetud ka alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste puhul, ei järelda ta sellest, et viimati nimetatud avaldusi tuleb käsitada vaidlustatud otsuses riigiabiks kvalifitseeritud meetme osadena. Komisjon järeldab tõsiasiast, et kõnealused avaldused ja aktsionärialaenu pakkumine on tema arvates lahutamatu seotud, et arvestades asjaolu, et kõik need sekkumised olid osa pidevast Prantsuse riigi poolt FT päästmiseks mõeldud tegevusest, oli tal õigus kasutada antud juhul „üldisemat lähenemist” (vt eespool punkt 176) ja analüüsida EÜ artikli 87 lõike 1 seisukohast seega kõiki neid erinevaid sekkumisi. Ühtlasi rõhutab komisjon, et ta ei arvestanud alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi tuvastatud abi konteksti moodustava osana. Samamoodi väitis komisjon 24. septembri 2004. aasta kohtuistungil, et apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktides 102–104 kinnitas Euroopa Kohus üldist lähenemist sellele protsessile, mida komisjon kaitses algusest peale. Samuti märkis komisjon, et tal ei olnud võimalik täpsustada, kas alates 2002. aasta juulist tehtud avaldusi ja 4. detsembri 2002. aasta teadet üheskoos aktsionärialaenu pakkumisega tuleb käsitada nii, et need moodustavad koos „ühe sekkumise” apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse tähenduses ja kas selline järeldus tähendab, et kõik need järjestikused sekkumised on üks ja sama riigiabi, ning ta jätab nende küsimuste lahendamise Üldkohtu hooleks.
- 261 Teisisõnu ei tee komisjon apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktidele 103 ja 104 tuginevatest väidetest muid järeldusi kui need, mida ta on esitanud juba varasemates menetlustes Üldkohtus ja Euroopa Kohtus ning mis on ekslikkuse või ilmse hindamisvea tõttu eespool punktides 202–254 juba tagasi lükatud.
- 262 Kõikidest eeltoodud kaalutlustest järeldub, et Prantsuse Vabariigi ja FT esitatud teise ja kolmanda väitega tuleb nõustuda, kuna nendega palutakse tuvastada, et aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamisel on rikutud õigusnorme ja tehtud ilmseid hindamisvigu, ning on järelikult vääral kohaldatud riigiabi mõistet EÜ artikli 87 lõike 1 tähenduses. Seetõttu tuleb vaidlustatud otsuse artikkel 1 tühistada.
- 263 Neil asjaoludel ei ole enam vaja analüüsida Prantsuse Vabariigi neljandat väidet puuduliku põhjendamise kohta.

3. Vaidlustatud otsuse artikli 2 tühistamise nõue

- 264 Tuleb meenutada, et Prantsuse Vabariik ja FT soovivad saavutada vaidlustatud otsuse tühistamist tervikuna, st koos artikliga 2, kuigi nad ei esita selle nõude toetuseks ühtegi konkreetset argumenti.
- 265 Apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse punktides 141 ja 142 viitab Euroopa Kohus kõnealust artiklit 2 käsitledes üksnes äriühingute Bouygues nõudele see säte tühistada ning kaalub üksnes selle nõude tagasisaatmist üldkohtusse.
- 266 Võttes arvesse Prantsuse Vabariigi ja FT hagi eseme ulatust, mida on meenutatud eespool punktis 264, ning apellatsioonkaebuse kohta tehtud kohtuotsuse resolutsiooni punkti 2, milles kasutatakse sõna „nõuded” mitmuses, leiab Üldkohus, et käsitleda tuleb ka vaidlustatud otsuse artikli 2 tühistamise nõudeid, mille need pooled esitasid.

- 267 Selles osas tuleb asuda seisukohale, et võttes arvesse vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamist Prantsuse Vabariigi ja FT esitatud teise ja kolmanda väite alusel, on nende nõuded tühistada nimetatud otsuse artikkel 2 – mis tõdeb, et puudub vajadus artiklis 1 viidatud abi tagastada – kaotanud oma eseme.
- 268 Kõnesoleva otsuse artikli 1 tühistamine kehtib nimelt *erga omnes*, millest tulenevalt on tal seadusjõud (kohtuotsused, 1.6.2006, P & O European Ferries (Vizcaya) ja Diputación Foral de Vizcaya vs. komisjon, C-442/03 P ja C-471/03 P, EKL, EU:C:2006:356, punkt 43, ja 4.3.2009, Tirrenia di Navigazione jt vs. komisjon, T-265/04, T-292/04 ja T-504/04, EU:T:2009:48, punkt 159).
- 269 Selle tühistamise tagajärg on see, et vaidlustatud otsuse artiklis 1 tehtud järeldus selles mainitud ühisturuga kokkusobimatu abi kohta kaotab tagasiulatuvalt kehtivuse. Sellest tuleneb, et nimetatud otsuse artiklis 2 sisalduv avaldus selle abi tagastamata jätmise kohta kaotab samuti tagasiulatuvalt oma eseme.
- 270 Neil tingimustel on ära langenud vajadus teha otsus Prantsuse Vabariigi ja FT poolt vaidlustatud otsuse artikli 2 kohta esitatud tühistamisnõuete suhtes.

Kohtukulud

- 271 Apellatsioonkaebuse kohta tehtud otsuses otsustas Euroopa Kohus, et otsus kohtukulude osas tehakse hiljem. Seega peab Üldkohus käesolevas otsuses otsustama kõigi erinevate menetlustega seotud kulude osas vastavalt Üldkohtu kodukorra artiklile 219.
- 272 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 3 jäävad kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks. Kui kohtuasja asjaolud seda õigustavad, võib Üldkohus otsustada, et lisaks enda kohtukulude kandmisele mõistetakse poolelt välja ka osa teise poole kohtukuludest.
- 273 Käesoleval juhul tuleb märkida, et Prantsuse Vabariigi ja FT esitatud teise ja kolmanda väite põhjal rahuldati nende nõuded vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamise kohta. Nende esimene väide jäeti seevastu rahuldamata. Peale selle sedastati, et ära on langenud vajadus teha otsus vaidlustatud otsuse artikli 2 kohta esitatud tühistamisnõuete suhtes. Käesoleva juhtumi asjaolusid arvestades on õiglane otsustada, et komisjonilt, kes kannab enda kohtukulud, mõistetakse ühtlasi välja kaheksa kümnendikku Prantsuse Vabariigi ja FT kohtukuludest. Prantsuse Vabariik ja FT kannavad kaks kümnendikku oma kohtukuludest.
- 274 Kodukorra artikli 138 lõike 1 alusel kannab menetluse astunud Saksamaa Liitvabariik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Tühistada komisjoni 2. augusti 2004. aasta otsuse 2006/621/EÜ seoses riigiabiga, mis Prantsusmaa andis France Télécomile, artikkel 1.**
- 2. Vajadus teha otsus otsuse 2006/621 artikli 2 kohta esitatud tühistamisnõuete suhtes on ära langenud.**
- 3. Jätta komisjoni kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja kaheksa kümnendikku Prantsuse Vabariigi ja Orange, varasema nimega France Télécom, kohtukuludest.**
- 4. Prantsuse Vabariik ja Orange, varasema nimega France Télécom, kannavad kaks kümnendikku oma kohtukuludest.**
- 5. Saksamaa Liitvabariik kannab ise oma kohtukulud.**

Frimodt Nielsen

Dehousse

Wiszniewska-Białecka

Collins

Ulloa Rubio

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 2. juulil 2015 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Vaidluse taust	2
1. Kohtuasja üldine kontekst	2
2. Haldusmenetlus	5
3. Vaidlustatud otsus	5
Eelnenud menetlused Üldkohtus ja Euroopa Kohtus	10
1. Eelnenud menetlus Üldkohtus	10
2. Eelnev menetlus Euroopa Kohtus	14
Menetlus ja poolte nõuded pärast kohtuasja uueks arutamiseks saatmist	17
Õiguslik käsitlus	18
1. Hagi vastuvõetavus kohtuasjas T-444/04 RENV	18
2. Vaidlustatud otsuse artikli 1 tühistamise nõue	19
Sissejuhatavad märkused	19
Esimene väide, mille kohaselt on rikutud vorminõudeid ja kaitseõigusi	19
Vorminõuete rikkumine	19
– Poolte argumendid	19
– Üldkohtu hinnang	20
Kaitseõiguste rikkumine	22
– Poolte argumendid	22
– Üldkohtu hinnang	23
Teine ja kolmas väide, mille kohaselt on aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamisel rikutud õigusnorme ja tehtud ilmseid hindamisvigu	25
Poolte argumendid	25
Üldkohtu hinnang	28
– Asjakohane kohtupraktika	28
– Ülevaade vaidlustatud otsuses esitatud komisjoni arutluskäigust	30
– Mil määral pidi komisjon kohaldama aruka erainvestori kriteeriumi	30
– Millist aega pidi komisjon aruka erainvestori kriteeriumi kohaldamiseks arvesse võtma	32

– Küsimus, kas 4. detsembril 2002 avaldatud ja teatatud aktsionäri-laenu pakkumine kujutab endast alates 2002. aasta juulist tehtud avalduste materialiseerumist	37
– Küsimus, kas alates 2002. aasta juulist tehtud avaldused ja 4. detsembri 2002. aasta teatis koos aktsionäri-laenu pakkumisega kujutavad endast üheskoos „ühete sekkumist”	38
3. Vaidlustatud otsuse artikli 2 tühistamise nõue	39
Kohtukulud	40